

1936. június 26. Szombat
 Kolozsvár, St. Barón
 Pop (Brassai-utca) 10
 Telefon:
 Szerk. és kiadóhivatal
 977, 228 és 1047
 I. Disz/ér 2. II
 Dl. Ram
 Egy szám ára négyezer
 és vidéken is lej 5
 lakaresiben — — 5

UTKELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
 Romániában

Egész évre — — 1050
 Félévre — — — 550
 Negyedévre — — — 290
 Egy hónapra — — — 100
 Az előfizetési ár a „Föld”
 című folyóirattal együtt
 hav-ként 10 lejjei drágább
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — ck 40—
 Egyszám ára — ck 2—

1936 június 26 Szombat

Kolozsvár * IX. évfolyam * 137 szám

5686. Tamuz 14

Az angol Kék könyv

Hogy Anglia és Oroszország világhatalmi vetélkedése ma már egészen krónikussá vált, azt mi sem bizonyítja jobban, mint annak a Kék könyvnek megjelenése, melyet az angol kormány az orosz szovjet-propaganda Angliában ellenes adatainak megismertetése végett nyomtatott ki a nyilvánosság számára. Mind eideig az angol diplomácia ti okban igyekezett tartani az orosz szovjet-propaganda adatait, mert úgy vélte, hogy diplomáciai eszközökkel és ellenpropagandával visszaszoríthatja az orosz szovjet-befolyást azokban az államokban és azokban a gyarmatokban, melyekre Oroszország diplomáciája is rátehető a kezét.

A Kék könyv megjelenése, — mely részletes és az angol polgári közvéleményt méltán felvilágosító adatokat közöl az orosz propaganda térdhódításáról, — azt jelenti, hogy Anglia lemondott az eddigi diplomáciai módszerekről és most már nyíltan, az egész világ színe előtt, akarja felvenni a küzdelmet az orosz kolozsussal.

Hogy ebben a küzdelemben melyik nagyhatalomnak erősebbek az esélyei: Oroszországnak e, vagy Angliának, ebben a pillanatban még teljesen beláthatatlan. Annál is inkább az, mert maga az angol proletáriátus sem teljesen egységes a szovjetellenes magatartásban, hiszen tudvalevő, hogy az angol bányászstrájk azért tart még ma is, mert orosz pénzzel támasztják alá. Bármennyire hirdeti Macdonald, — nyilván taktikai okokból — hogy az angol munkásság elítéli a bolsevizmust s nem óhajt vele semmiféle közelebbi kontaktust, mégis bizonyos, hogy az angol munkástömegek egyrésze baloldali irányba tolódott el s az angol gyarmatokban is egyre erősödik az az orosz propaganda, mely az angol elnyomás ellen nacionalista és egyben szociális jelszavakkal hadakozik.

Anglia konzervatív kormányát talán nem is annyira saját munkásságának orientációja igazítja, mint inkább Oroszországnak a gyarmatok felé irányuló propagandája, mely már eddigi sikereit zavart okozott, különösen a Délkeleten s amelynek nyíltan be nem vallott, de titokban annál elszántabb célja, hogy India milliőit az angol uralom ellen lázítsa fel. Az orosz imperializmus nagyon jól tudja, hogy hatalmi céljait csakis egy legyőngült Anglián keresztül tudja beteljesíteni, egy olyan Anglián keresztül, mely megfosztva gyarmataitól s tengeri hegemoniájától, kereskedelmileg elgyöngült s iparának többé nem tudja azt a nyersanyag-hiaterlandot biztosítani, mely most a gyarmatokban készen adva van számára.

Nyilvánvaló, hogy Anglia a végéig elárthatlan fog védekezni az orosz bekerítő mozdulat ellen, talán nem is annyira szociális, mint inkább hatalmi okok miatt, amelyek számára egyben — a mai kapitalista termelési rend feltételei között — a gazdasági életlehetőséget is jelentik.

Hogy Anglia mennyire súlyosnak látja saját helyzetét, azt talán legjobban Churchill parlamenti riadója bizonyítja, melynek elárasztó elbeszéléseiben és fulmináns gyűlölködésében volt valami a kétségbeesett ember és még inkább a hidegrét veszített angol államférfi nyugtalanságából. De maga a Kék könyv is annak bizonyossága, hogy a jelenlegi angol kormányzat egyik legfontosabb belpolitikai tényként kezeli az orosz propaganda megismertetését a közönséggel, a polgári és a fokozatos fejlődés alapján álló munkástömegekkel, melyeknek érdekei ma még szorosabban egybe vannak kapcsolva Anglia világhatalmi helyzetével és adottságaival.

A mérkőzés megkezdődött. A világ figyelmét a nagy színjátékra, mely egyelőre a kulliszák mögött játszódik le, de

egyre inkább azzal az igénnyel, hogy a történelem nyílt színpadára lépjen. Hogy a küzdelemben a brit oroszán, vagy az orosz medve marad-e felül, az a közeljövő titka. Annyi azonban bizonyos, hogy mindkét világhatalom, úgy az orosz, mint az angol, politikai és gazdasági erejüknek végső megfeszítésével indulnak bele a nagy küzdelembe.

Feloszlatják a német birodalmi gyűlést

Uj választásra kényszerít Németországot a népszavazás eredménytelensége

(Berlin, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A népszavazás eredménytelensége folytán előállott helyzet olyan súlyos kihatással van a belpolitikára, hogy számolnak a birodalmi gyűlés feloszlatásával és az új választások kiírásával. A mai nap folyamán órák hosszat tartó tárgyalások voltak Marx kancellár és a pártok vezetői között a fejedelmek vagyonának kisajátítása kérdésében, ezek a tárgyalások azonban szintén eredménytelenek maradtak. Ugy a német-nemzetiek, mint a szociáldemokraták változatlanul ragaszkodnak a kormányjavaslat általuk kívánt módosításához. Parlamenti körökben komolyan számolnak azzal, hogy augusztusban új választások lesznek. A pártcsoporthoz tartozók már most megindultak. A német-nemzetiek valószínűleg a német néppár hoz fognak csatlakozni és közösen egy polgári blokkot fognak alkotni a szocialisták és a kommunisták ellen. Mialatt a politikai életben a legizgalmasabb tárgyalások folynak, az utca tovább nyilvánítja véleményét. Hirschbergben, Németország egyik közép-nagyságu városában a kommunisták összeütköztek az acélisakosokkal, akik a tulerő elől a városházára vonultak vissza. Sagan városban a vörös frontkatonák szintén nagyobb tüntetést rendeztek, követelve a rendőrfőkapitánytól, hogy a népszavazás alkalmával elfogott elvtársaikat szabadon bocsássa.

Hét halott áldozata van a csütörtöki viharnak

Kolozsvár határában óriási pusztítást vitt véghez az orkán. Magyarországon negyven százalékkal csökkentek a terméskilátások

(Cluj Kolozsvár, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az időjárás eszeleyessége Európaszerte borzalmas károkat okozott. Oránként érkeznek távira ok, amelyek távoli országokban történő viharokról és árvízkatasztrófákról számolnak be. A mostoha időjárás Erdélyben apró megszakításokkal állandó záporokban és zivatarokban nyilvánult meg, de ez mindegyik nélkülözöte a veszélyes jellegét. Tegnap Magyarországról jelentett a táviró borzalmas viharokat s valószínű, hogy ennek a viharnak az utóháta most érezhető a csütörtöki pénztekre virradó éjjel Kolozsvár környékén.

A hirtelen beállott vihar áldozatul esett Kolozsvár mellett két község: Magyarlóna és Szászfenes. Féltilt órák kezdődött meg a villámlástól és mennydörgéstől sűrűn kísért égiháboru és rövid egy óra alatt siralomvölgyévé változtatta a termékeny völgyet. Rendkívül heves szél keletkezett, amely több háznak levitte a fedelét. Még jóformán meg sem szűnt a vihar, amely a falu lakosságát halálra rémitette, amikor megérkezett az igazi veszedelem. A fenei völgyet körülvéző gyalui és tordai havasoktól hõmplyögve megindult az áradás. A hatalmas víztömeget magával ragadott minden megmozdítható tárgyat. Szászfenesen óriási károkat okozott az árvíz, amelyre egyáltalában nem voltak elkészülve a falusi gazdák.

Hét halott Magyarlónán

Magyarlónán, eltekintve attól, hogy eddig még felbecsülhetetlen károkat okozott az özönvíz, hét ember lelta halálát a hullámsírban. A rohamosan emelkedő víz alámosta a házakat és az összeomlott házak maguk alá temették Jakab Jánosné és leányát, Dudas János négytagú családját és Lukács Jánosné, akiket ma reggel a romok alól kiástak. Lehetséges az is, hogy többen pusztultak el az összeomlott házak alatt, amit majd csak akkor fognak tudni megállapítani, ha azt a romhalmazt, ami Magyarlóna helyén fekszik, sikerül eltakarítani. A mentési munkálatok állandóan folynak. A károkat felbecsülni még hozzávetőleg sem lehet.

A regáli áradások

Az ország többi részén is dühöngött az orkán. Amint Bukarestből jelentik: Bosiori de Vede városa még víz alatt áll. Külső segítség még nem érkezett mert a vauuti északkelet felé minden irányban megszakadt és a város teljesen izolálva van. A kár felbecsülhetetlen. Eddig tíz ház összedőlt. Még nem lehet tudni, emberéletben nem esett e kár,

mert a város centrumából nem lehet a perifériákra jutni, csak bárakkal.

Galatzen tegnap este óriási felhőszakadás volt. Az egyórás vihar hatalmas károkat okozott. Az alacsonyabban fekvő városrészek víz alatt állnak, a hár rendkívül nagy.

A Duna tovább árad

Ugyancsak borzalmas pusztításokat végez a kiáradt Duna, amelyek mentén az árvízveszedelem tovább terjed. Ujpestnél a késő esti órákban átért a iparvasut töltését. A vízmennyiség már az Ujpestet közvetlenül védő keresztgát közelébe húzódott. A gát megerősítését ma délelőtt megkezdték. Megyernél a Duna lassu hullámszáma felkerült az országut széléig. Délután, vagy holnap délelőtt elzárják a váci-országutat. Budapestten óriási izgalommal várják az eseményeket. A népszágotnak csak egyes pontjai állanak ki a vízből. A római fürdő partmenti villániak kerítéseit már mossa a víz. Az állandó esőzések a szép terméskilátásokat negyven százalékkal lerontották. Tizenegy nap alatt 72 milliméter csapadék esett Magyarországon. Gödöllő—Hatvan körül tegnap este ismét óriási felhőszakadás volt. Az egész környék elfedve vízzel. A burgonyát kimosta a földből és eltörte a tengerit. Szolnok külvárosai teljesen víz alatt állnak.

Berlinből jelentik: Németország több vidékén hatalmas árvizek pusztítanak. Drezdában a víz elöntötte a villamosművet, úgy hogy a város sötétségben van. Keletporoszországban a termés elpusztult. Oroszországból is katasztrófális árvizeket jelentenek, főleg a Volga környékéről.

— Június 29-én döntenek Benes mandátumáról. Prágából jelentik: A cseh nemzeti szocialista párt súlyos válság előtt áll. A párt két szélső szárnya között súlyos ellentétek mutatkoznak. A harc a két szárny között annyira jutott, hogy Siribny, a cseh hispolgárok vezére, Klofác ellen becsületsértés miatt akar vádat emelni. A nemzeti szocialista párt mindkét klubjának végrehajtóbizottsága ma foglalkozott Benes lemondási tervével. Az értekezlet három szavazat ellenére kimondotta, hogy a párt bizalommal van Benes iránt és politikáját, különösen a kisanant politikáját helyesli. Benes mandátuma ügyében végleges határozatot nem hoztak, hanem a nagy végrehajtóbizottságra bízták a döntést. Ezt a bizottságot június 29-re hívták össze.

Mergékezett az olcsósági hullám. Sipos-céghez jött először. Vegyen harisnyát, keztyűt és fehérneműt Siposnál, Cluj, Reg. Ferdinand 8 szám.

Vége a szép nyárnak

Schöpf in Aladár vigjátékának bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban

Nagy reményekkel mentünk és sulyos csalódással jöttünk el a Magyar Színház tegnapi estje bemutatójáról. Schöpf in Aladár, a modern magyar irodalomban kiváló kritikai munkásságával biztosított magának előkelő helyet és mint műfordítónak is voltak sikerei Wilde- és Chesterton-fordításaival. Mint az egykori „Vasárnapi Újság” szerkesztője mindent megtett, hogy a begyöpösödött agyu konzervatív esztéták befolyását gyöngítse és modern írónak is érvényesülést biztosítson. Mindezen érdemei ellenére is kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy Schöpf in Aladár tegnap bemutatott vigjátéka elszomorítóan gyöngye alkotás az életlétnek olyan hiányával van felépítve, ami egyenesen megdöbbent bennünket. Minden jel szerint Schöpf in Aladár, a finom esztéta csak könyveken keresztül látja az életet, vagy pedig olyan koncepciókat akart tenni a kurzus-Budapestnek, amely végül is tehetsége teljes feláldozására vezetett. A „Vége a szép nyárnak” már elképzelésben is vérszegény, lélektani indokolásában abszurd, mellőrajzában pedig annyira halvány alkotás, hogy mást, mint unalmat nem tudott kiváltani a közönségből. A közönség hidegsége és közönye ezáltal nem egy meg nem értett remekműnek szólott, hanem egy egészen indokolatlanul színpadra hozott munkának, mely sem témájánál, sem koncepciójánál fogva nem tudott érdeklődést kivívni magának.

A fiatal református teológus naivitása olyan abszurd és olyan hazugul ható az egész darab folyamán, hogy még egy katolikus teológus is hazugnak bélyegezné azt a férfiu szüzességet, amellyel ez a szelid fiatalember akar hatni a bárónő érelyben felörlődött idegeire. Még abszurdabbnak tetszik az, hogy a bárónő, akinek érzelmei közben lobot vetnek, egy vén és kenetes, szemforgató és titokban szerető lelkész befolyására egyszerűen lemondjon a szüzi ifju szüzi csókjáról, mialatt félre nem érthető módon hozza tudomására, hogy házasság — az ki van zárva, mert hiszen szerelem és rang nem egy és ugyanaz a dolog. A fő mégis a rang. A többinek pedig titokban kell maradnia, annál

is inkább, mert közben a férj hazaérkezik. Nagyjában ennyi a mese, megtoldva néhány epizód-jelenettel és alakkal, akik közül egyedül a francia bonne hat elevenül és valószerűen. Ez a szegény, szeretni vágyó kis madár időszerű nőtipus, a nevelőnök szektájából való hisztérika, aki méltán háborodik fel annyi szentségen, amennyit a fiatal teológus kisugároz magából.

Bizony ennyi szentségnek nem lehet ellenállni, amit a bárónő be is bizonyít, de azután visszareiten, mert nem bírja el a pletyka fullánkjszicak csipéselt.

Késztelen, hogy van valami szelid fényű

képzelet Schöpf in vigjátékában, valami halk és fírom líraiság, ami azonban sehogysem tud színpadképessé válni, hanem hatástalanul hangzik el a rivalda fényében.

Maga az előadás is rutinatott, kedvtelen volt, megérzett, hogy a színészek is menthetlennek tartják a darabot. Egyedül Pocr Lili nagystílű művészete tudott valami illúziót kelteni. Homokay Courts-Mahler-figurát csinált a teológus alakjából. Cselle pompás volt ismét. Kiseb epizód-szerepekben a többiek telő legjobbat adták: Izsó, Marsi Gizi, Aldor Juliska. Kis szerepükben is kitűnőt edtak Forgács és Réthely. A rendezés szokatlanul jó volt. (s.)

A palesztinai kormány bevándorlási reszortfőnöke nyilatkozik a mai bevándorlási lehetőségekről

Albert M. Hyamson, a palesztinai kormány bevándorlási osztályának főnöke, európai köruton van, amelynek során a romániai Palesztina hivatalokat — köztük a kolozsvárit — is meglátogatta. Hyamson, aki innen, Bécsen keresztül, Lengyelországba utazott tovább, a jelenlegi palesztinai bevándorlási lehetőségekről a következő figyelemreméltó nyilatkozatot tette:

A jövőre vonatkozólag nehéz dolog biztos prognózist felállítani, minthogy a bevándorlás feltételei időről időre változnak. Jelenleg a helyzet Erec Jiszráélben nem kielégítő. Palesztina gazdasági és pénzügyi válságon megy most keresztül, amely tulajdonképpen az egész világon érezhető gazdasági krízisnek, részben pedig a jelenlegi lengyelországi helyzetnek a folyománya. Az utolsó években az Erec Jiszráélben bevándoroltak fele Lengyelországból került ki és ezeknek is ötven százaléka a vagyonos osztályhoz tartozott. Palesztina meglehetősen szegény saját tőkében és majdnem teljesen idegen tőkére van utalva.

A jelenlegi gazdasági helyzet Palesztinában kedvezőtlen és számos munkanélkülít tüntet fel. A helyzet sulyosbódott azáltal, hogy az utolsó két évben bevándorolt zsidók nagyrésze kiskereskedéshez fogott, ahelyett, hogy közvetlen termelőmunkát vállalt volna.

Ismétlem, a jelenlegi helyzet nem kielégítő. Ez az állapot azonban nem tarthat sokáig. Hogy azonban a változás mikor fog megtörténni, azt nehéz volna előre megmondani. A lengyelországi zsidók is ezért a várakozás álláspontjára kell, hogy helyezkedjenek. Palesztina ma nem képes az összes bevándorolni szándékozót befogadni. Nem engedhetjük meg, hogy az újonnan érkezettek nélkülözéseknak legyenek kitéve.

A Palesztina-kormány mindezek ellenére a

bevándorlást egyáltalában nem szüntette meg, csupán korlátozta azt. Csak olyan embereket bocsátunk be, akiket el tudunk látni munkával, leginkább fiatalokat, akik anyagi és fizikai áldozatot tudnak hozni. Az ilyen fiatalembereket most is nagyon szívesen látjuk és az ő bevándorlásuk elé semmiféle akadályt nem gördítünk. Ugyanígy korlátozás nélkül bevándorolhatnak olyan gyermekek, feleségek, szülők és testvérek, akiknek hozzátartozói már Palesztinában laknak és akiknek megélhetése odakint biztosítva van.

Különösen figyelmeztetek mindenkit arra, hogy leányok bevándorlása, akiknek odakint semmiféle hozzátartozói nincsenek, a jelenlegi pillanatban csaknem teljesen cselezetlen, mert elhelyezésükről nem tudunk gondoskodni. Ugyancsak meg kell vonnunk a beutazási engedélyt azoktól az emberektől, akik sztoek kódással és kiskereskedelemmel akarnak odakint foglalkozni.

A kolóniákban kedvezőbb a helyzet, mint a városokban és épen ezért ajánlatos, hogy a kivándorlók a kolóniák és ne a városok felé igyekezzenek.

Az 1925. évi bevándorlási törvénynek azt a szakaszát, amely a vagyonnal rendelkező bevándorlókra vonatkozik, belátható időn belül nem igen fogják megváltoztatni. Egy-két évig még tapasztalatokat akarunk gyűjteni ezen a téren. Ennek az időnek elteltével, niszam, hogy a beutazási feltételeket lényegesen enyhíteni fogják. Itt kell megmondanom azt is, hogy a vagyonnal rendelkező kivándorlók érdeklődéseinek megválaszolása legalább három-négy hétig eltart, úgy, hogy türelmetlenkedésre nincsen ok.

A mi célunk az, hogy jelenleg a turistaforgalmat erősítsük. Vigyázzunk arra, hogy a turisták között ne legyenek tényleges bevándorlók. Minden olyan esetben, amikor meggyőződünk arról, hogy valóban csak turistáról van szó, a vizumot minden nehézség nélkül megadjuk.

Akiba

Irta Giszkalay János

Más lapra tartozik a római történetírónak az a följegyzése, hogy Hadrián eltiltotta a circumcisiót és hogy a szabadságharc kitörésének ez is egyik oka volt. Lehetséges, hogy ilyes fajta rendelet már előzően is fönállott, de aligha hajtották tulságos szigorral végre. Bizonyos, az, hogy a circumcisio tilalmának szigoru végrehajtása, az Akiba Barkochba szabadságharcának leverése után bekövetkezett véres vallásüldözések idejébe esik és az valóban egyik retorziója volt a bosszuért lihegő Rómának.

Mi igaz, a zsidó történelmi hagyományoknak abból a följegyzéséből, hogy a már-már fegyveres fölkelésbe kitörni készülő nemzeti elkésedést R. Jósua ben Chananja közbelépése csillapította le, ideig-óráig. Adatok, hely- és körülmények föltűnően hasonlítanak azokhoz az eseményekhez, amikor még Traján alatt, a nagy zsidó fölkelések során, a palesztinai zsidóság is fegyverbe szállt és az EmeK Jezreelben gyülekezett táborba. Említettük, hogy akkor, valamely eddig ismeretlen oknál fogva nem került fegyveres összeütközésre a sor a palesztinai zsidóság és a római haderők között. A fegyverbe szállott zsidóság újra szétszórtott és mi ezt Akiba céltudatos intézkedésének tulajdonítottuk. Ugyanílyen esetet említenek a zsidó történelmi hagyományok Hadrián császár uralkodásának első éveiben, amikor a zsidók újra fegyverbe szállottak, amikor Hadrián parancsára Jeruzsálem romjain megkezdődött az építkezés, a zsidó nép teljes joggal hihette azt, hogy a császár a zsidó nemzet iránt érzett békehajlandóságát akarja ezzel dokumentálni. Ennek a békehajlan-

Ó volt az, aki Lucius Quietust, Traján véres pribékjét elmozdította Judea kormányzói tisztjéből. És általában — el se lehetett képzelni azt másképen, mint, — hogyha Jeruzsálem romjain új város épül, az nem lehet más, csak az ősi zsidó Jeruzsálem. Minthogy pedig Jeruzsálem fölépítése, a zsidó lelkek örök vágya és hitvallásszerű reménye volt, — a császár parancsának elhangzásában a zsidók ezt a forró reménységüket látták teljesebbé menni. Nagyon könnyen elképzelhető, hogy az egész zsidó nemzet a lelkesedés láza hullámzott keresztül és a Templom ujjaépítésére megindult adakozás, valami olyan tipikusan zsidó lelki meggyőződés, hogy teljes nyugalommal fogadhatjuk el a történelmi hagyományoknak ezt a részét is. Természetes, hogy a császár igazi szándéka nem sokáig maradhatott titokban és a zsidó nép teljes joggal érezhette magát reményeiben megcsalottnak. A csalódásnak azt az érzését aztán a felháborodásig fokozta az, hogy Hadrián valóban Zeustemplomot építtetett a régi jeruzsálemi Templom helyére és könnyen elképzelhetjük, hogy valamilyen zsidó intervencióra azt a feleletet adta, hogy a zsidóknak is megengedi a maguk templomának fölépítését, de csak va lamely más helyen, mert a Moria dombja, már a Zeustemplom részére van befoglalva.

Ebben a megvilágításban tehát igazaknak bizonyulnak a római történetírók adatai, amelyek semmit sem tudnak arról, hogy Hadrián becsapta volna a zsidókat Jeruzsálem fölépítésére tett ígéréttel és hogy a zsidó szabadságharc ezért tört volna ki, hanem úgy állítják be a dolog rendjét, hogy épen Hadrián nyílt szándéka, a Zeus-templom fölépítésére adott parancsa robbantotta ki a fölkelést az EmeK Jezreelben, melyet állítólag Jósua ben Chananja

dályozni. Lehet, hogy ez a történelmi hagyomány csak egy reminiscenciája az előbbi hadbaszállásnak, de az is lehetséges, hogy való ságon alapul. Annyi bizonyos, hogy ebben az időben Jósua ben Chananja volt a Szanhedrin elnöke és az is bizonyos róla, hogy egyike volt a legbékésebb természetű jellemekek, aki felelősségteljes tisztjében remegve féltette a nemzetét minden erőszakos megrázkódtatástól.

Azt, hogy a Szanhedrin elnökévé választották, szintén békére hajló szelid engedékeny mentalitásának köszönhetette. Emlékszünk még arra, hogy a Szanhedrin tagjai milyen kelletlenül és zúgolódva türték II. Gamliél erőskeztű, fegyvelme kényserítő elnökségét. Egyszer nyílt zendülésbe is törtek ellene és rövid időre megfosztották a tisztségétől. Oktalan, rövid cselekedet volt ez. Mert ha a nemzeti katasztrófa után széjjelhullott zsidó nemzetet mégis sikerült tudatos egységbe kovácsolni, a nemzeti erőket annyira reorganizálni, hogy az újabb szabadságharcoknak egész sorozatában, a siker reményével lehetett felvenni a küzdelmet az egész római világbirodalommal szemben: ez nem utolsónak sorban II. Rabbán Gamliél céltudatos népművelő életművének volt köszönhető. II. Gamliél méltó fia volt Simon patriárkának, a jeruzsálemi Szanhedrin zélóta lelkű elnökének. Szigoru volt, de nem csak másokkal, hanem saját magával szemben is. Végtelenül jellemző rá életének utolsó cselekedete. Az akkori szokások szerint a halottakat díszes ruhákba öltöztetve, nagy pompával szokták eltemetni. Ez a kegyelet szokás már már pazarlásokba fajult, de annyira, hogy a szegénysorsú emberek szinte röstellették utolsó útjára kísérni a halottjukat, amiért nem tudtak a temetésnél kellő pompát kifejteni.

A leg

Közeledik Tamu évfordulója és a zsidó válik egy végtelenül jes berendezkedés: lönös, egészen egy történetében: nem t nem imádságos szav és ma már szinte in mindazok között, aki építését lelki ügyük napján évenként eg élő csemetét plántál az ugynevezett „faa kaddismondás ez, a grandiózus, a szimbo zsidó rituáléjában, a volt kapcsolatban, a tette. Ez a Kaddis, egy járulnak nagy mek az apa koporsó lált jelenti, hanem. A zsidó népnek és feltámadását. Nagysz tel teljes gyönyörű a szimbólum az, am hanem a praktikus nak örök életet csira

A régi történelmi dökkel borított és k világnevezetességu a cédrus erdőkre ke banon és Chermou országokból jöttek, váárolojanak fejedelm hez. Nem közönséges és falburkoltnak ha olyan tulajdonsága v tizedek múltán is a magából és egy oly cédruslapokkal volt közt is, a végtelen emberi lélek. De P. ilyen ipari és keresz vezetés befolyással hőmérsékletre, napű kötésére és mindezt mékenységére. Pales „tejjel-mézrel folyó buja termékenysége bizonyítékaink vanne ségharcában ez a ki hosszu esztendeig t bíródalomnak, olyan évnél hosszabb időt végig: már maga ez annak, hogy menny volt Palesztina meg is. Hiszen emlékeztü eseményeire. A nagy talmak: ez az óriási terület talán egy év máis élelembányi, szietették a világhát

Palesztina földje termékenységet ekö De évezredek öldökl áldott földjén végig v egyiptomiak, Nagy rómaiak háborui é háborúk) szinte te erődségeit. Ami kev azt az évszázados tönfrá. Judea hajda ma kopár sziklakkal hajdan erdővel borí llyen ma levegőt fí Hogyan történt min mindenek? A heg erdőket, nem volt a vize lecsodorta a bu hegyek kőmagja. A erdőket, a hegyek gyulemlert a vögye alatt miszmateryesü ni volt a következ sziklák naphosszat tűzét, hogy aztán a hőmérséklet olyan végtetesen befolyásol területék termékeny líonyi millió moszkita csipésűkkel inficiálj betegségeket.

Igy volt ez még ez részben még ma

A legszebb Kaddis

Közeledik Tamuz huszadika, Herzl halálának évfordulója és a zsidó társadalomban újra aktuálisá válik egy végtelenül megható, hittel és hálával teljes berendezkedés: a Kaddis Herzl-ért. Egészen különös, egészen egyedülálló Kaddis ez, a zsidó nép történetében: nem templomokban mondják el és nem imádságos szavakban nyilvánul meg. Évek óta és ma már szinte intézményes berendezkedéssé vált mindazok között, akik a palesztinai zsidó állam újraépítését lelki ügyüké tették, hogy Herzl halála napján évenként egy-egy fát ültessenek, egy-egy élő csemétét plántáljanak Erec Jiszráél rögeire. Ez az úgynevezett „faadomány“. Gyönyörű, megható kaddismondás ez, a reális megnyilatkozásában és grandiózus, a szimbolikus elgondolásában. Évezredek zsidó rituáléjában, a Kaddis mindig az elmúlással volt kapcsolatban, a Kaddis mindig a halált jelentette. Ez a Kaddis, amellyel évről évre zsidók ezren járulnak nagy Herzl emléke elé, mint a gyermek az apa koporsójához: ez a Kaddis nem a halált jelenti, hanem az életet, a feltámadást hirdeti. A zsidó népek és a zsidó földnek új életre való feltámadását. Nagyszerű, páratlan Kaddis ez és hittel teljes gyönyörű szimbólum. De ez egyszer nem a szimbólum az, amellyel röviden foglalkozni akarok, hanem a praktikus tett, amely ennek a szimbólumnak örök életet csirázató magja.

A régi történelmi időkben Palesztina, sárt erdőkkel borított és különböző nemes fáról szinte világhíressé vált ország volt. Hiszen csak azokra a cédrus erdőkre kell gondolnunk, amelyek a Libanon és Chermon hegyeségeit borították. Messi országoktól jöttek, hogy drága pénzért cédrusfát vásároljanak fejedelmi paloták és templomok építéséhez. Nem közönséges épületek voltak ez. Díszítésül és falburkolatnak használták. Mert ennek a fának olyan tulajdonsága van, hogy feldolgozva és évtizedek múltán is a szabad erdők illatát árasztja magából és egy olyan teremben, amelynek falai cédruslapokkal voltak borítva zárt falak között is, a végéig természet lehelletét érezte az emberi lélek. De Palesztina erdőseinek nem csak ilyen ipari és kereskedelmi jelentősége volt. Az erdő vezetés befolyással van az időjárásra, az általános hőmérsékletre, rapszúrásra és árnyékre, a föld megkötésére és mindezek révén, nagára a föld termékenységére. Palesztina, a régi időkben valóban „tejjel-mézrel folyó Kanaan volt“. A zsidó földje termékenységére megdönthetetlen történelmi bizonyítékaik vannak. Az, hogy a zsidók szabad-szgharcában és a kicsiny, talpalatnyi ország húsztíz száz évig tartó ellenállásánál a római világ-törődalomnak, olyan hét esztendőig, amelyből három évvel hosszabb időt teljes hadiblokkád alatt küzdött végig: már maga ez a tény is csattanó bizonyítéka annak, hogy mennyire buja terméknyesű föld volt Palesztina még a második zsidó állam idején is. Hiszen emlékezzünk csak vissza a világháború eseményeire. A nagy Németország, a központi hatalmak: ez az óriási, fél Európát magába ölelő terület talán egy évig sem volt blokkád alatt — és máis élelembány, kenyérjegy és éhségforradalmak születtek a világháború befejezését.

Palesztina földje ezt a közmondászerű nagy termékenységet előszörban az erdőknek köszönhetette. De évezredek öleklő háborúi, amelyek Zsidóország áldott földjén végig viharoztak (asszírok, babiloniak, egyiptomiak, Nagy Sándor utódai, szír görögök, rómaiak háborúi és főleg a középkori keresztény háborúk) szinte teljesen kipusztították Palesztina erdőseit. Ami keveset még meghagytak belőlük, azt az évszázados török rablógazdálkodás tette tönk. Judea hajdan sűrű erdőkkel borított hegyei ma kopár sziklakkal merednek az átutazóra, — a hajdan erdővel borított völgyek és síkságok helyén ma levegőt ferőző mocsarak terülnek el. Hogyan történt mindez és mi volt a következménye mindennek? A hegyek hátáról kipusztították az erdőket, nem volt ami megőssze a földet, az eső vize lecsordta a humuszt és csupaszon maradt a hegyek kőmagja. A völgyekből kipusztították az erdőket, a hegyek lejtőiről lecsurgó esővíz megkötölte a völgyek katlanjában és évszázadok alatt miázmaterjesztő mocsarakká képződtek. És mi volt a következménye mindennek? A kopár sziklák naphozsát szívják magukba a nap égő tüze, hogy aztán este kiáraszzák magukból. Ezzel a hőmérséklet olyan elváltozásait idézik elő, amely vezetésesen befolyásolja még a termőnek maradt területek termékenységét is. És a mocsarak? Milliónyi millió moszkíták tanyája lett, akik mérges csipésükkel inficiálják az embert és árasztják a betegségeket.

Igy volt ez még tíz évvel ezelőtt és így van ez részben még manapság is. De megkezdődött a

zsidó nemzet harmadik államalapítása — és az országépítő munkásságunk első nagyszerű tette, a mocsarak lecsapolása és kiszáritása volt. A mi chalucjaink csodás hírsítségét hirdeti ez a tett. A maguk egészségének, sokszor életüknek kockáztatásával vetették magukat a mocsarakba, csatornákat ástak, úgy vezették le a poshadt vizeket és ma már nincs váltóház Palesztinában — és ma már óbujaságu termőföldek, erdők és narancsok, ringó buzatáblák, banán- és dohányültetvények terülnek el a hajdani miázmafészkek helyén. Még csak tíz esztendő ebből a munkából — és az utolsó szunyog is kipu zult Palesztina földjéről.

A futuristák közül — akik külön három termet foglalnak el — különösen kitűnik Bocconi a „Materia“-jával. Egy gondolkodó lőt, aki elől összeszorított kezekkel ül, a napfény

A király rövid trónbeszéddel nyitotta meg a parlamentet

Általános feltűnést keltett a pápai nuncius megjelenése is a diplomáciai páholyban. Revisió alá veszik a biharmegyei mandátumok elosztását. A törvényhozó testületek már ma megkezdik munkájukat

(Bucuresti-Bukarest, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A főváros óriási érdeklődése előzte meg a parlament megnyitását. Az ülés-teremben ebből az alkalomból a karzatok zsúfolásig megteltek érdeklődőkkel. Különösen nagy számban jelentek meg hölgyek, akik egyes páholyokat teljesen lefoglaltak maguknak.

Künn az utcán is óriási tömeg lesi izgatottan a megnyitóra érkező képviselőket és vendégeket. Először a magyarpárti képviselők érkeztek meg autóról, feltűnénykor, a kiváncsi közönség és a csendőrök sora között érkeztek a parlament elé. Az első gépkocsin Bethlen György gróf és Makkai pünyök ültek. A parlament bejáratánál Goga belügyminiszter rendkívül szívélyesen üdvözölte őket.

Közvetlen utánuk Cuzza professzor jött be Zelea Codreanu társaságában. Az ifjú diákvézer parasztruhában volt, melyet az apró nemzetiszínű kampókeresztek százai díszítettek. Nemsokára megérkeztek a liberálisok is, akik az első padsorban foglalnak helyet, élükön Bratianu Joneel van. A szászok a magyarok mellett foglalnak helyet a p. dorokban. Mayer Ebner dr., az egyetlen cónista képviselő, ugyancsak az averescanusok olalán a magyar és szász kisebbségek mellett foglal helyet.

A diplomták páholyában látni Dolci pápai nunciust. Megjelenése meglepetést keltett, mert Románia újabbkori parlamenti életében ez az első eset, hogy a megnyitó ülésen a pápa képviselője is megjelenik. Jól informáltak szerint ez a kitüntető megjelenés Averescu személyének szól.

A parlament megnyitása a megállapított program szerint folyt le.

A székesegyházban tartott Tedeum után a kamara üléstermében gyűltek össze az új képviselők és szenátorok. Az ellenzéki pártok közül a liberálisok és a kuzisták voltak jelen, a nemzeti párt és a parasztpárt tagjai távolmaradtak.

A király megnyitó trónbeszéde

Pontban 12 órakor megjelent a teremben Ferdinánd király, akit hosszantartó tapssal fogadták a parlament tagjai. A király karján Mária királyné. Károly volt trónörökös helyét Miklós herceg foglalja el. A királyné vidáman beszélget a kormány tagjaival. Az órációk elültével az uralkodó a következő trónbeszédet olvasta fel:

„Szenátor Urak! Képviselő Urak! Mintán az 1922. évi általános választásokon megválasztott nemzetgyűlés mandátuma ez év március 28-án lejárt, az alkotmányban előírt időpontra belől össze kellett hívni az új választótestületet. Az összes román országok egyesülése óta a nemzet mandátumait ez alkalommal először választották meg ugyanazon választójogi törvény alapján, ami nagy lépést jelent az állam politikai egyesítésének úján, mert a választások egyetemes kritériu-

többszörösen átvág a káosza ezer más színnek, ami az egésznek valami művészt ad.

A festők közül talán a legérdekesebb alak Paolo Enriques, egyetemi tanár, külföldön is ismert zoológus, fascista vezető ember és — zsidó. Mondanom sem kell, hogy futurista.

A domborművek közül különösen említést érdemel Paolo Bokdrinnak, a „Veggente“ (Jós) és a „Risata“ (Nevetés) című műve. Az utóbbi egy lilás fekete márványra nyugvó guanyosan nevető bronz férfi fejet ábrázol.

Sok képről lehetne és kellene még írni, nagyon sok műről, amelyek azt a gondolatot keltik abban az emberben, aki csak egy kicsit is ismeri Pádovát, hogy Pádova nemcsak fogja, hanem már is magához ragadta Északolaszország szellemi és művészeti vezetését. W. Gy.

mok szerint fejezhették ki akaratukat. Bológ vagyok, hogy az első, homogén összetételű törvényhozótestület körében lehetek, amely az alkotmányban foglalt elvekkel teljes összhangban levő választási mechanizmus révén alakult meg.

Az új törvényhozásnak folytatnia kell a konszolidáció munkáját az 1923. évi alkotmány alapján, a nemzeti egység fejlesztését tűzve ki céljául. Miután minden egyes megoldásra váró probléma széleskörű megvizsgálást igényel, ez a tevékenység még nem kezdhető meg a jelenlegi rendkívüli ülészakban, amelynek csak az a feladata, hogy a törvényhozó testületek az alkotmány előírása szerint törvényesen megalakuljanak. A jövőrendes ülészak megnyitása alkalmával azután haldéktalanul kezdődjék meg a törvényhozás érdemleges munkája. Az addig rendelkezésre álló szabaddiót fel kell használni a törvényjavaslatok kellő előkészítésére sürgősségük sorrendjében.

A rendkívüli ülészak tehát a megalakulás törvényes formásgait fogja elintézni, megválasztva a különböző bizottságokat, amelyek kormányommal együtt tanulmányozni fogják a legközelebbi rendes ülészak folyamán Önök elé terjesztendő törvényjavaslatok előkészítését.

Abban a teljes meggyőződésben, hogy mindnyájan a haza érdekét helyezik mindenek fölé és át vannak hatva az Önök ruházott magas misszióval, s az az elv fogja Önöket vezérelni, hogy a legjobb eredményeket az összes erők jószándéku együttműködésével lehet elérni, — kérem a Mind-nhatót, áldja meg ezt a munkát, hogy az Önök törekvései megfelelően annak a reménynek, amelyet én és a nemzet az Önök tiszta hazafiaságba helyeztünk.

A törvényhozó testület rendkívüli ülészakát ezennel megnyitottnak nyilvánítom.

Feltűnést keltett a trónbeszéd rövidsége s az a tény, hogy a trónbeszéd nem tért ki gyakorlati kérdésekre és exact programot nem adott.

A trónbeszéd elhangzása után az egybegyűltek újból hosszantartó tapssal és óvációkban részesítették a királyt, akit távozásakor a parlament előtt összegyűlt néptömeg is lelkesen ünnepelt.

A trónbeszéd végeztével a képviselők a kamrában maradtak, míg a szenátorok a szenátusba vonultak át.

A parlament első ülése

A kamara délutáni első ülésének Meissner korelnök által történt megnyitása után Mirto parasztpárti kéri, hogy mindenekelelt igazítsák helyre a központi választási bizottság tévedését Bihar és Jalomitzamegyékre vonatkozólag, mert különben tévedésből képviselőknek deklarált egyének vesznek részt a bizottságokban, akiknek ott nincs helyük.

Negulescu miniszter kifejti, hogy ezt a kérdést később fogják majd tárgyalni a mandátumigazolási vita során.

Ezre megejűk sorshuzás utján a 10 igazoló-

Ki akar szép lenni?

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha Mária szeplő krém-et használnak. Hatásért felelősség! Fehélt Ártalmatlan, **Ára 30 L.**

Főlerakat: Császár gyógyszerár, Tg.-Mures, Albina-palota, 3 tégelynél díjmentes postai szétküldés. Kapható Clujon: Bóssa-drogueria, Aradon: Wojtek és Weisz drogueria. Orad:sa-Mare: Apollo drogueria

bizottság megválasztását, mire az elnök a legközelebbi ülést szombaton délután 3 órára tűzte ki.

Feltűnést keltett, hogy az ellenzék soraiban megjelentek Bratianu Vintila és Inculetz volt liberális miniszterek, akik ezek szerint kamarai mandátumokra tartanak igényt, szenátorságukra tehát ebben a parlamenti időszakban nem reflektálnak.

A szenátus első ülését Crainiceanu korelnök nyitotta meg, mint a megválasztott szenátorok legidősebbje. Az ülés megválasztotta a korjegyzőket, majd sorshuzás útján megalakította az igazolóbizottságokat, az ülés fél 4 órakor ért véget. A legközelebbi ülés szombaton délután 3 órakor lesz.

Újabb kormányajánlat a parasztpártnak

A parlament megnyitásával kapcsolatban a nemzeti párt állandó bizottsága Maniu elnökletével ülést tartott, amelyen Jorga kijelentette, hogy a pártban nincs elnökválság, mert ő a szellemi, Maniu pedig a technikai vezér.

Dél előtt 9 órakor Bratianu Jonel lakásán a liberálisok is tartottak értekezletet, amelyen elhatározták, hogy a mandátumigazolások során szóvá teszik a remnicul sarati, a tutovai és a jalomitzai választások visszaéléseit. A legközelebbi ülésük 30-án, kedden lesz.

A „Lupta“ szerint a kormány újabb ajánlatot tett a parasztpártnak az együttműködésre. Eszerint a kormány hajlandó a mandátumigazolások során még három mandátumot juttatni a parasztpártnak az együttműködés esetén. Az ajánlat szerint Biharmegyében, Jalomitzában és Dorohóban kapna a parasztpárt egy-egy mandátumot.

Magyar lap indul Bukarestben

A parlamenti magyar blokk, mint megirtuk, még tegnap tartott értekezletet, amely este 9 órakor ért véget. A legfontosabb feladatok közé az iskolakérdés teljes megoldását tűzték ki és harcot az Angliescu-törvények ellen. A gazdasági kérdések elintézésére bizottságot küldtek ki, amely bizottság őszig elkészíti erre vonatkozó részletes programját. A parlamenti csoportnak a vezetője Bathlen György, a szenátusnak pedig Sándor József.

Az értekezletről kiadott hivatalos kommuniké szerint egy magyar pártklub létesítését Bukarestben és egy bukaresti magyar lap kiadását határozta el. Küldöttséget választottak, amely a kormánytól kérni fogja, hogy egyetlen

Arcböröm
üdeségének titka
a naponta használt

JSJS
PUDER
KREM-SZAPPAN

magyar képviselő mandátumát se semmisítsék meg, tekintettel arra, hogy a magyar pártnak a választási egyezményben biztosították a mandátumoknak megfelelő számát. A kamara szekcióiban a magyar képviselők szaktudásuk sze-

Látogatás az első erdélyi zsidó altruista bankban

(Cluj-Kolozsvár, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától). Néhány héttel ezelőtt csendben, minden lármás feltűnéshajhás nélkül megkezdte működését Kolozsváron a zsidó kiegészítési bizottságok és zsidó kisemberek támogatására alakult Kishitel Bank és Takarékpénztár. A legnagyobb zsidó filantropiai világtársaság, a Joint közreműködése mellett oly embereknek siet segítségére ez az intézmény, akiknek egzisztenciáját alapjában rendítette meg a háború éveit követő gazdasági összeomlásnak egész Európán végigívelő vihara és a iket különösen itt, Közép-Európában, az egymást követő valutáris katasztrófák a teljes anyagi összeomlás szélére taszították.

(A tizenkettedik órában)

A tizenkettedik órában kezdte meg működését a Kishitel Bank és a hitelnnyújtásnak valóságos forradalmi újításával próbál a forgótőkét, mobilértékeket nélkülöző zsidó kiegészítési bizottságok sanyaru helyzetén javítani.

A bank Páris-utca 36. alatti helyiségében egymásnak adják a kölcsöntigénylők, legeklatásabb bizonyítékul annak, hogy mennyire égetően szükség volt erre a bankra. És a Kishitel Bank igyekszik eleget tenni feladatának és kielégíteni az igényeket. A bank vezetősége erre vonatkozólag a következő érdekes információkat adta a hitelnnyújtás körülményeiről, feltételeiről és az eddig nyújtott támogatásokról:

— Az általános pénzhiány sokszorozott erővel fekszik rá a kiegészítési bizottságokra, akik a nagybankok támogatását nem tudják igénybevenni és így tőke nélkül nem képesek munkájukat gyümölcsöztetni. Különösen áll ez a zsidó kiskereskedőkre és kisiparosokra, akikkel szemben kérelhetetlen rigorozitással alkalmazkodik az adótörvények szigorú paragrafusait és akiknek kisebbségi sorsuk speciális nehézségeivel is meg kell küzdeniök.

(Hogyan történik a kölcsönnyújtás?)

— A Kishitel Bank és Takarékpénztár kettős garanciát kér a kölcsönzötől. Az egyik morális garancia és azt a célt szolgálja, hogy kölcsönt csak a valóban arra érdemes rászorulóknak kaphassanak. A másik feltétel materiális természetű. Két anyagilag feltétlenül megbízható kezesség kell garantálni a kölcsön visszafizetését. A kölcsönnyújtás feltételei a következők: 15 százalékos kamat mellett 12 havi terminusra 3-10, indokolt esetben maximum 15 000 lej értékű kölcsönt nyújtunk. A kölcsön visszafizetése 12 héten belül történik havi részletekben való letörlesztés mellett. Indokolt és kivételes esetekben természetesen a kölcsön visszafizetésének határideje meghosszabbítható.

— A kölcsön havi részletekben való visszafizetése mindenekelőtt azt a célt szolgálja, hogy a kihelyezett összegek ne maradjanak egy embereknél lekötve, hanem a visszafutó törlesztésekből újabb kihelyezéseket tudjunk eszközölni és ezáltal a pénz folyamatos cirkulációját biztosíthatjuk. Másodszorban azonban a kölcsönvevő érdekeit szolgálja, akinek lehetővé teszi, hogy a kikölcsönzött összeget kis részletekben, nagyobb megrázkódtatás nélkül visszafizesse.

(Kik kértek és kaptak eddig kölcsönt?)

— Június 9-én folyósította a bank az első kölcsönt: azóta mintegy 180 zsidó kisember kérte támogatásunkat, akiknek a kérvényeiből eddig 61 darabot intézett el kedvezően a bank. Az ilyképpen kihelyezett összeg már jóval meghaladja az 500.000 lejt. Foglalkozás szerint a következőképpen oszlanak meg a kölcsönhöz juttatottak: 25 kisiparos, 21 kereskedő, 6 alkalmazott, 4 intellektuel és 3 egyéb foglalkozású.

— A kölcsönkérés indokolása a kereskedőknél és iparosoknál sztereotip egybehangzású: a kereskedő nem tudja alimentálni üzletét árúval, az iparosnak nem telik nyersanyagbeszerzésre — és mindketten kénytelenek klienseiknek hitelbe adni árut, hogy vevőiküket megtarthassák. Általában a helyzet nagyon sivár, — amit talán legélénkebben illusztrál az a példa, hogy a 180 kérvényező közül 176 egy szoba-

rint kívánnak beosztást.

A magyarpárti képviselők egyébként még a mai napon érintkezésbe léptek a szász képviselőkkel közös parlamenti magatartásuk ügyében.

konyhás lakásban lakik, vagy még rosszabb körülmények között.

— Valóban megdöbbentő ezeknek az embereknek a sorsa: a támogatásukat igénylőknek hatalmas többsége legalább 10 évvel látszik idősebbnek tényleges életkoránál... Felőlődtek a mindennapos, kicsinyes herce-hurcák és életküzdelmek malomkövei között...

— Ezért van az, hogy a kölcsön eléggé körülményes feltételeit mindannyian elfogadták eddig — kettő kivételével, akik házenoválás-hoz kérték a kölcsönt és a rövid terminus nem konvenióhatott nekik.

(Egész Erdélyre kiterjesztik a Kishitelbank rendszert)

A zsidó iparos és kiskereskedő-osztálynak súlyos válsága teljes meztelenségében mutatkozik meg a Kishitel Bank szűk előszobájában. Nemcsak itt Kolozsváron, hanem az egész országban friss vérbefecskeendőzésre van szüksége ennek az agonizáló társadalmi rétegnek. Nem a szociális, hanem a szociálpolitikára, zsidó értékek, munkalehetőségek megteremtésére és megmentésére és családok egzisztenciájának biztosítására. Az akció vezetői most dolgozzák ki a „Kishitelbank“-szisztéma egész Erdélyre való kiterjesztésének tervét. Alkalmunk volt beszélgetést folytatni az intézmény egyik vezető-egyénségével, aki az akció kiszélesítéséről a következőket mondotta:

— A Kishitelbankok megalakításánál olyan intézményt honosítottunk meg Erdélyben, amely a zsidóság egyik legerősebb problémájának megoldása a siet. Máramarosszigeten, az erdélyi zsidó nyomor központjában már huzamosabb idő óta működik egy általunk kreált hitelintézet, amelyet most a kolozsvári intézet megnyitása követett. A két intézmény eddigi működéséből máris megállapítható, hogy a hitelnnyújtásnak általunk meghonosított formája termékeny talajra talált: a kölcsönvevők pontosan fizetik vissza a havi részleteket, talán annak tudatában is, hogy ezáltal egy másik sorsárauk segélyezését teszik lehetővé.

Mindenesetre azonban fányes bizonyítéka annak, hogy a kölcsönadott összegekkel munkához jutottak, alkotó, produktív termelési lehetőséghez segítünk embereket, akik tőke hiányában passzivitásra voltak kényszerítve. És a tény adta meg az impulzust ahhoz, hogy Erdély összes városaiban életre hívják ezt az intézményt. Már a közeli hetekben megkezdik működésüket a szatmári, nagybányai, nagyváradai fiókok.

(Újajta takarékpénztár terve)

— A hitel kihelyezésén kívül a biztosítás rendszerhez hasonló takarékbetétpénztár létesítése az, amely az akció vezetőit elsősorban foglalkoztatja. Kiegészítési bizottságunk akarunk lehetőséget adni minden nagyobb megerőltetés nélkül kis keresményűnk megtakarítására oly módon, hogy hetenként vagy havonként 12-66 lejes betétsekkel 10 év alatt 10-10 ezer lejt takaríthatunk meg. A betétként kapott összegeket természetesen kihelyezzük az arra rászorultaknak. És a betevő tudni fogja, hogy néhány lejes betétjének egy hasonlóorsú társát és családját jutattja kenyérhez. Ebben van az új betétrendszer felmérhetetlen értéke: a szociális segítség, a szociális érzék fejlesztését mozdítja elő, sors- és érdekközösségekbe hozza az erdélyi zsidóságnak olyan elemait, amelyek eddig a zsidó népi egység megmondulásától távolmaradtak, — felbecsülhetetlen erkölcsi tőkét is akumulálva ezzel.

Gyönyörű, magasaróptu tervnek, amelyeknek megvalósítását garantálja az akció vezetőinek csodálatos munkakészsége, ügybuzgalma és odaadó lelkesedése. Forradalmi újítások segítségével, — tettekbe kirobbanó, reális újáépítést készíti elő és teszi lehetővé a kishitelbank-akció — kihasználatlan energiákat tár fel és tesz hasznossá az egész emberi társadalom számára. Mert nemcsak itt, hanem egész Európa zsidóságának pusztulásának indult értékei megmentéséül fáradoznak a nagyszern Joint égisze alatt működő intézmények, — amelyek többet használnak a zsidóságnak és ezen keresztül az egész emberiségnek, mint minden eddigi efemer hatású felfújt segélyakció.

Pádovai

(Pádova, június 24.) A velencei székiállítás anyagának dovai Szépművészeti hónapra Pádovába nyörködhessék fiairól litott művek hatalmas vések munkája. A neve „A három Veddella Frutta“-n kap lone“-ban, „Az apró kis lokálókka“ ben ez alkalommal és 89 építészeti ter. Teljesen egyedül jöllehet egy művész merészm felajánlott sem vettem magam másat az esetleg ism. Többször végighalórai kóborlás után kifelé. De már akk hogy a következő.

Vasárnap már k tam a termeket s különösen azokat a társra igen mély be távozás előtt — in litás titkárához — tam, aki mikor me gyok, azonnal m neki egy pár külföldi szenvedélyes bélyeg hogy egy pár bélyeg keresni és távoztan

A kiállítás! Ké lottam az itteni é mélyesen is ism tudtam, hogy a ki leucsiek, a triesztie viselve: a kiállítás egy pár olyan dolg is föltűnést keltene

Alkotóik ismere ösmeretlenek a mi nem sok idő múlva kiállítások hallani

A legelső közül Angelo Stefani m vívta magának: „élethez). Expresszión fu, meztőláb, rövid ben, fölszegzett fej lánk nő, szintén sz nek, mintha magas feltörő naphoz imé

Vele egy helye legelső munkája a mortós megtörve végighull aranyá ölel magához sze összeolvadni látszik tartott nyakával. még napok múlva a kép.

Baroninak más az „I quattro poter sorozat. Az első „Tudomány“, a „Művészet“ gyökük igy festenek a zsidót akarta me ral ábrázolja. A m mes férfi (unkább fölé hajol, ugy, h harmadik hatalmas dul, teste, csucsan ir le, kidolgozott iz s-jeni lehet, hog gyedik egy sovány borzas, szökésvörö nyakkendővel, aró hlandó előtt ism

Baroninál sem trieszti, de nem ola della lupa e della lehetne visszaadni róza urnoje“. És állal, koromfekete az aróra, kezében Második nem köz egy nő, valami is talán paradionb

Sir a

Pádovai festők tárlatán

(Pádova, június hó. Az Uj Kelet tudósítójától.) A velencei szépművészeti kiállítás után a kiállítás anyagának legnagyobb részét a „Pádovai Szépművészeti Társaság” lehozta egy hónappal Pádovába is, hogy ez a város is győzteskedhessen fiainak műveiben. Mert a kiállított művek hatalmas százaléka pádovai művészek munkája. A kiállítás, melynek hivatalos neve „A három Veneto műkiállítása” a „Piazza della Frutta”-n kapott otthont, a híres „Salone”-ban, „Az igazság csarnoká”-ban. Az apró kis lokáloká átalakított hatalmas teremben ez alkalommal 971 kép, 126 dombormű és 89 építészeti terv és vázlat került kiállításra.

Teljesen egyedül mentem föl a kiállításra, jöhet egy művészettel régóta foglalkozó ismerősöm felajánlotta kíséretét. Még katalógust sem vettem magamhoz, nehogy az első benyomást az esetleg ismerős nevekkel befolyásoljam. Többször végighaladtam a termeken s két órai kóborlás után halálos fáradtam indultam kifelé. De már akkor megfogadtam magamban, hogy a következő napon visszatérek.

Vasárnap már katalógussal kezembem jártam a termeket s még egyszer megtekintettem különösen azokat a műveket, amelyek első látásra igen mély benyomást hagytak bennem. Távozás előtt — információ végett — a kiállítás titkárához — egy öreg urhoz — fordultam, aki mikor megtudta, hogy külföldi vagyok, azonnal megkérdezte: nem tudnék-e neki egy pár külföldi bélyeget szerezni, mert szívesen békéltetné meg. Megígértem neki, hogy egy pár bélyeg társaságában föl fogom keresni és távozom.

A kiállítás! Két éve élek Pádovában, halottam az itteni és a környéki festőkről, személyesen is ismerem közülük egyenéhányat, tudtam, hogy a kiállítás a pádovaiak, a velenceiek, a triestiek, a veronaiak vannak képviselve: a kiállítás mégis meglepett. Láttam egy pár olyan dolgot, ami egy világiállításon is föltűnést keltene.

Alkotók ismeretlenek voltak előttem és ismeretlenek a mi közönségünk előtt is, de nem sok idő múlva, talán már a legelső világiállításkor hallani fogunk róluk.

A legelső közöttük (a festők közül) Pier Angelo Stefani műve, amivel ezt a helyet kivívta magának: „Iano alla vita” (Himnusz az életnek). Expresszionista. Egy magas, nyúlóknak fin, meztláb, rövid nadrágban, kigombolt ingben, fölözött fejjel, körülötte három nyúlóknak nő, szintén szabad nyakkal, föl felé néznek, mintha magas hegyen hajnalhadaskor a feltörő naphoz imádkoznának.

Vele egy helyen áll Paolo Baroni, pádovai, legelső munkája a „Leda” akt. A nő feje mármortós megtörve csúlik hátra, vállán-hátán végighull aranyzóke haja és egy hatyutó ölel magához szenvedélyesen. Alakja szinte összeolvad a hófehér hattyu magassartott nyakával. Idegenektől hallottam, hogy még napok múlva is bennük reszketett ez a kép.

Baroninak második föltűnést kelő alkotása az „I quattro poteri” (A négy hatalom). Képzőművészeti sorozat. Az első kép a „Pászka”, a második a „Tudomány”, a harmadik az „Értés”, a negyedik a „Művészet”. Az első egy bankár, rá látnak így festenek meg a zsidó bankárt, ő nem a zsidót akarta megfesteni és mégis görbe orral ábrázolja. A második egy kopasz, pápaszemmes férfi (inkább uszoráznak neki ki), könyv fölé hajol, úgy, hogy arca nem is látszik. A harmadik hatalmas alak, a nézőnek háttal fordul, teste, csucsan a fejével egy piramis alakot ír le, kidolgozott izmokat nem látni, de az alakról sőt lehet, hogy ökölcsapása halálos. A negyedik egy sovány, aszkéta alak, föl felé álló borzas, szőkésvörös színű hajjal fekete csokornyakkendővel, arcát föl felé fordítva s szemében lángoló előtt ismeretlen tűzek égnek.

Baroninál sem sokkal kisebb **Argio Orell**, triestti, de nem olasz, legszebb munkája „Quella della lupa e della rosa”. (Magyarul talán úgy lehetne visszaadni: „A nőstény farkas és a rózsza urnája”). Északi lány, nehéz gypju nyakkal, koromfekete haja apró firtókban hull le az arcára, kezébe rózsza, mellette egy farkas. Második nem közönséges alkotása „Susanna”, egy nő, valami ismeretlen fehér háttérrel, ami talán paradicsombeli lián akar lenni, a nő felé

egy faun kuszik, mintha a következő pillanatban már a hófehér nő csókolná vadul. Még két képe van, amiről sokat lehetne írni „Passionetta” és „Studio per un ritratto al pittore Sokeri”.

Rinato Mazzacurati, pádovai, a „Szélszűst”-t festette meg. Fák, amelyekből a vihar olyan alakot formált, mintha fordított testű nők lennének összefüvve s a magasba nyúló lábukhoz égő fáklyákat kötöttek volna, a fák között egy meztelen ember, egyik kezét előre, másikat az égnek tartva, tör lefelé.

A tájképfestők közül az átlagot jóval túlhaladja **Amleto dal Pra**, pádovai részket fest, a „Prato della Valle”-t, „Ponte dei quattro papi” (A négy pápa hidja), „Éjszaka a dóm előtt” és még egy egész csomó mást.

A másik feladat, évezredek másik nagy bűnének expialása: a kopár hegyek újra beerdősítése még megoldásra vár. Ámbárhogy az első lépések ebben az irányban is megtörténtek már. A Keren Kajjemet földterületein, Hulda, Ben Semen, Kirjat

Anavim hegyoldalaim ma már újra frissen zöldelők erdők borítják a tíz év előtti kopár sziklákat és az ország erdősítése szívós kitartással folyik tovább. Ez a célt szolgálják az ugynevezett faadományok. És mindenütt, hol új erdők emelik koronájukat az ég felé, az anyaföld hálás öle százszorosan fizeti vissza a fiai munkásságát: a rög termőereje kétezeresére és háromszorosára emelkedett. Minden új fa, új életet és új feltámadást jelent a mi földünknek — és évek óta intézményes berendezkedésé vált mindazok között, akik a palesztinai zsidó állam újraépítését lelki ügyüké tették, hogy Herzl halála napján egy egy fát ültessenek, egy egy csemetét plantáljanak Erec Jiszráél rögére. Ez a mi Kaddisunk a zsidó nemzet újjáélesztőjének koporsója fölött. Gyönyörű, megható kaddismondás ez — ez a Kaddis nem a halált jelenti, ez a Kaddis az életet, a feltámadást hirdeti. A zsidó földnek új életre való feltámadását. És nagy Herzl halálának évfordulója előtt mivel zárhatnám ezt a gyöngye irásomat — Zsidók! Testvérek! Ne felejtsetek el a Kaddis. Herzl koporsója fölött!

g. j

Olaszország közvetítő szerepre vállalkozott a beszarábiai kérdésben

(Bucuresti-Bukarest, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Cuvantul” diplomáciai forrásból nyert értesülése alapján közli, hogy a kormány nagy reményeket fűz Olaszország közvetítéséhez a beszarábiai kérdésben. A lap szerint Olaszország diplomáciai képviselői Moszkvában már meg is kezdték az intervenciót és a végleges elintézés Csicserin szeptemberi római látogatása alkalmával fog megtörténni. Ha a szovjetkormány elfogadja az olasz közvetítést, úgy szeptemberben Averescu tábornok Rómába utazik, hogy Csicserinnel találkozzék.

Ha a „Cuvantul” híre megfelel a valóságnak, úgy ez kétségteletlenül nagy sikerét jelenti az új kormány diplomáciájának. Averescu tábornok személyes összeköttetésein kívül másodsorban Manoilescu államtitkár az érdem, hogy a beszarábiai kérdés újból napirendre kerül azzal a reménnyel, hogy ilyenformán végleg lekerül a napirendről.

A spanyol demokrácia összefogott a diktatura megbuktatására

Nagyarányu összeesküvést fedezett föl Primo de Rivera rendőrsége. Letartóztatták a liberális és republikánus párt összes vezetőit, a legnagyobb madridi újság szerkesztőjét és több magasrangú katonatisztet

(Madrid, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A madridi rendőrfőnökség messze szétágazó összeesküvést fedezett föl, amelynek az volt a célja, hogy a direktóriumot eltávolítsa az ország éléről. Az összeesküvésben a liberális és a republikánus pártoknak ugyszólván valamennyi vezető politikusa részt vett, akiknek nagyrészt a rendőrség tegnap letartóztatta. Közöttük van a legnagyobb madridi napilap, a „Libertate” szerkesztője, több magasállású képviselő és a hadsereg több tisztje. A „Libertate” szerkesztőségében ma házkutatást tartottak és súlyosan kompromittáló iratokat találtak. A direktórium az esti órákban hivatalos jelentésben közli, hogy az összeesküvést csirájában elfojtotta.

Pilsudszky-ellenes katonai összeesküvést lepleztek le Varsóban

A letartóztatottak között van több aktív tiszt is. Egyre jobbfelé tolódik Lengyelországban az új rezsim. Miért mondott le Rataj ideiglenes köztársasági elnök?

(Varsó, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pilsudszky forradalma lépésről-lépésre lemorzsolódik és a régi rezsim egyre jobban kezdi visszanyerni befolyását a lengyel politikában. A forradalmi irányzat jobbrtolódása akkor indult meg, amikor az elkergetett Vitos kormány egyes exporált főtisztviselőit visszahelyezték állásukba. Emiatt a szocialisták megvonták támogatásukat a Bartel kormánytól. Uglálszik éppen ez kényszerítette a kabinetet újabb jobbfelé tolódásra, amely most már a kormány rekonstrukciójában jutott kifejezésre. Az eddig csak átmenetileg vezetett földművelésügyi tárca élére Raczynski nagybirtokost, a krakkói konzervatív párt tagját nevezték ki, míg az agrárreform minisztere Staniewicz vilnai egyetemi tanár lett, aki pártonkívüli ugyan, de közel áll a monarchista érzelmű vilnai nagybirtokossághoz.

A kormány átalakítása miatt újabb támadások érték Rataj helyettes köztársasági elnököt, aki egészségi okokra való hivatkozással ugyan, de valójában, — amiut lemondólevelében is megemlíti, — a méltatlannak vélt támadások készítették arra, hogy átengedje helyét olyan személyiség részére, aki több eredményt tud majd elérni.

De a forradalmi kormány elleni elkeseredés kitört a parlamentáris keretek közül és politikai összeesküvést kovácsolt az új rezsim exponensei ellen. Tegnapelőtt egy asszonyt fogtak el Pilsudszky előszobájában azzal a gyanuval, hogy a forradalmi tábornokot agyon akarta löni. Ma pedig a lengyel katonai hatóságok elrendelték 70 ember letartóztatását, akiket titkos katonai összeesküvéssel vádolnak. A letartóztatottak között számos aktív tiszt is van.

Áldott állapotban levő nők, ifjú anyák és betegeskedő asszonyok a természetes „Ferencz József” keserűvíz használata által normális gyomor- és bélműködést érnek el. Az újabbkori nőgyógyítás fő-képviselői a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Óvakodjunk az utánzattól!

Csak az a valódi

Hellmann-féle kenyér,

melyen ez az itt látható kis címke rajta van.

Din Brutatie HELLMANN süttédéből!

minden általános süttött kenyeren rajta van.

Ez a címke fontos, mivel tudomásomra jutott, hogy egyes kereskedők kenyerüket, mint Hellmann-féle kenyeret árusítják.

Sir a gyermek éjjel-nappal, ha nem hintik HÖFER porral!

A brit kormány nyilvánosságra hozta a szovjet Angliáellenes propagandájának adatait Nagy felháborodás az angol polgári sajtóban. A munkáspárt sem azonosítja magát a szovjettel

(London, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A ma reggeli lapok nagy felháborodással írják az orosz angol viszonyról nyilvánosságra hozott Kék könyvről. A lapok vezérekkeiben foglalkoznak a könyv tartalmával. A „Times“ azt írja, hogy Moszkva az angol világkereskedelemben elpusztítására semmi áldozattól nem riad vissza. A „Daily Telegraph“ ugy véli, hogy az adatok fel fogják rázni közömbösségéből az angol népet és felismerik a szovjetpolitika hallatlan veszedelmét. A „Daily Express“ bizonyítottan látja, hogy az angol munkásság mozgalmait az orosz bolsevizmus fűti. A munkáspárti lapok megállapítják, hogy Moszkva alapsan csalódik, mert nem ismeri az angolok gondolkodását, ha azt hiszi, hogy Angliában úgy hajlíthatók a tömegek, mint Kelet Európában. A munkáspárt minden közösséget megtagad a bolsevizmussal, tiltakozik az ellen, hogy az angol kommunisták alkossák a munkásság balszárnyát. Macdonald kijelentette, hogy a munkáspárt hálás a kormánynak, amiért ezeket az okmányokat nyilvánosságra hozta, mert ezzel az egész világ előtt bebizonyította a konzervatívok tévedését, akik azt hiszik, hogy a munkáspártnak kapcsolata van a szovjettel.

Járványszerűen dühöng a hipnotizálási mánia Kolozsváron

Muntean szuggerálta Russut, hogy Bréda ellen valljon. A rendőrség lezárta a kerekdombi rémvegény átkait

(Cluj-Kolozsvár, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai nappal a vitokzatos kerekdombi hipnotizálás szenzációs ügyében a rendőri nyomozás befejezését nyert. Az omniózus és háborzongató részletekkel teli ügy átkái azonban ezzel még korántsem záródnak le. Olyan momentumok merültek fel a nyomozás első, lezárult etapja során, amelyek arra engednek következtetni, hogy Kolozsváron, különösen az alacsonyabb értelmi szintű mozgó fiatal ipari munkások és kereskedő segédek között Gold és Körösladányi látogatása után valószínűleg járványszerűen dühöng a hipnotizálási mánia. Feljötték a hipnotizáló kóklerek és telepátikus mutatóanyagokat végzők garmadával akadnak már ma a külvárosi munkásokban, akik kártya és egyéb szórakozások helyett hipnotikus, szuggerációs, posztuszuggerációs, au szuggerációs és telepátikus kísérletekkel és mutatóanyagokkal töltik el szabadidejüket.

Hipnotizálnak mindenfelé

Russ János és Mária Janka drámája csak egy, a véletlen folytán felszínre vetődött momentum ennek a modern epidémiának, amelynek, ha idejében és a legsigorúbb rendszabályokkal elejét nem veszik, végzetes és előre be nem látható következményei lehetnek. Képzelnék csak el, hogy mily következményeket vonhat maga után az, ha hipnózis által alacsony műveltségű, alacsony erkölcsi fokon álló és lelkiismeretlen emberek korlátlan hatalmat nyernek embertársaik fölött. Így történt ez a kerekdombi dr. Mabuse esetében is. Muntean Mihály hipnotizálási tudását arra használta fel, hogy vetélyársát, a szerencsétlen Russ Jánost egy lánytól elidgenítse. Ezzel nemcsak egy ártatlan fiatalembert vitt csaknem az ördögbe, hanem közvetve egy teljesen ideges, súlyos sebsülést szenvedő lányt is okozta.

Néhány nappal ezelőtt — a városban szövegszéd tárgyát képezi már — a magyar színházban provokált kínos botrányt egy kereskedősegéd, aki egy holgyet szuggerált különböző groteszk mozdulatok keresztülvételére a jelenlévők gaudiuma és a jobb zslási emberek megbotránkozása mellett. A rendőri nyomozás befejeződött ugyan: a vizsgálóbíró csak az a feladata, hogy véglegesen megállapítsa:

Milyen irányban folyik a további vizsgálát

1. Kik azok a személyek, akik éretlen és unintelligens fiatalembereket hipnotizálni tanítanak?
2. Hol és mikor történnek meg azok a sokat pertraktált szenzációk, ahol telepátikus és szuggerációs gyakorlatokat végeznek?
3. Végül: kik azok, akik hipnózissal megfelelő kvalifikáció nélkül foglalkoznak a város területén. Ezeket a kérdéseket feltétlenül tisztázni kell a vizsgálat további során, nehogy ártatlan emberek váljanak áldozatává ennek a modern nyavalyának — és hogy a dolgok további elfajulását megakadályozhassák. A hipnózis Pandra szelencéjéből kiszabadult szellemeket vissza kell parancsolni, mielőtt pusztításuk katasztrófiássá válhatnának és eltemetnék magukat az öntudatlanul felelőtlen és lelkiismeretlen inasok is.

Amint azt feljebb jeleztük, a rendőri nyomozás ma délelőtt befejezését nyert. A tegnapi nap folyamán a rendőrségnek sikerült elfogni Bréda József tordsi, Aranygyéresen dolgozó 21 éves cipészsegédet, aki Russ János vallomása szerint első ízben

hipnotizálta és kényszerítette őt, hogy este 9 óra körül transzta esve, lélekzabadtig futkárzon. Az elfogott Brédát ma délelőtt hallgatta ki az ügyben páratlan eréllyel és agilitással nyomozó Draghiciu Aurel büntügyi rendőrkapitány. Bréda kereken tagadta, mintha Russ János szuggerálásában a legkisebb része is lett volna. Bevallotta, hogy egy évvel ezelőtt Kolozsváron tartózkodva, rövid ideig udvarolt Mária Jónának, azonban az utóbbi időben Aranygyéresen tartózkodott és a kerekdombi dráma résztvevőivel semmilyen összeköttetést nem tartott fenn.

Vallomása után Brédát szembesítették Russ Jánossal, aki még mindig hipnotizálójának torzalmass erejű szuggerációja alatt áll és továbbra is fentartja azt, hogy Bréda őt többször hipnotizálta. Ezzel szemben a Muntean történet szembesítés alkalmával Muntean elismertében keveredett önmagával, végül is visszavonta az eddigi Brédáról tett vallomását.

Muntean és társait átkisérték az ügyességre

Most már világossá lett, hogy Brédát Russ valószínűleg keverte csupán a bűntudatba, holott annak értelmi szerzője és igazi tettese valóságban — amint azt az Uj Kelet tegnapi számában is megírtuk — a kerekdombi dr. Mabuse: Muntean Mihály. Ő szuggerálta Russ arra, hogy Brédát az ügybe belekeverje, elhárítva ezzel magáról az ügy esetleges következményeit.

Mintán Bréda alibit igazolt, Draghiciu rendőrkapitány elrendelte azonnali szabadlábra helyezését és a rendőri nyomozás befejezését. Holnap délelőtt a hatalmas aktacomóval együtt átkisérlik az ügyességre Muntean Mihályt, Manosetz Józsefet és Kiss Gyulát. A nyomozás mostani stádiuma a következő: Muntean azt állítja, hogy őt Kiss Gyula tanította hipnotizálni. Kiss Gyula ezt beismeri, viszont tagadja, hogy Russ szuggerálásában a legcsekélyebb része is lett volna. A való igazságot pedig e pillanatban megállapítani nem lehet, mert Russ János még mindig nem ura teljesen akaratának és vallomástételre csak hosszas pszichiátriai kezelés után lesz képes. Muntean és Kiss viszont a végsőkig ellentállottak ugy a nyomozást vezető közegek kereszkérdéseinek, mint dr. Kausch pszichiáter elaltatási kísérleteinek. A vizsgálat további fejleményei iránt országsszerte általános érdeklődés nyilvánul meg.

Erdély legnagyobb gyári zongora raktára, részletre is.

Hesznált zongorákat is vásárolok.

Sternberg J., Oradea.

Telefon 494

Telefon 494

Budapestre utazók!

60 lejese magyar vizumot

és félóra vasuti jegyet (oda vissza) Kolozsváron kizárólag a Főter 1 szám alatti menetjegyirodában szerezhetik be.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátsági zsidó sajtó napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Erő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Erő
Az Uj Kelet cikkének utánnyomását csak a levél megjelölésével segídjék meg.

A mai naptár

Szombat
6686. Tamuz 14.
Szidra: Balak
1926. június 26.

— Megalakult a páneurópai unió magyar csoportja. Budapestről jelentik: A páneurópai unió magyarországi csoportja csütörtökön délután népes alakuló közgyűlést tartott József püspök elnökletével, aki megnyitójában hangzott, hogy páneurópa eszméje meg akarja törni a kiengesztelődés útját a nemzetek között. „Páneurópa — mondotta a püspök — elvezet bennünket abba a birodomba, ahol nincsenek fajok, felekezet és nemzetek közötti ellentét, csak az isten gyermeke, az ember.“ Felolvasta ezután Seipel prelátus és a német birodalmi gyűlés elnökének üzenetét, amelyben közli, hogy a magyar csoport szeptemberi nagygyűlésén meg fognak jelenni. Rainprecht Antal ismerteti ezután a páneurópai mozgalom alapelveit. „Egy huszonhat részes tagolt Európa — mondotta — megölt győzött és legyőzöttet egyaránt. Az angol sztrájk nagy figyelmeztetés Páneurópa. A célkitűzés: az orosz szovjet-államszövetség és a brit államszövetség között fekvő európai országokat megfelelő európai államszövetségbe tömöríteni.“ Három pontot állít fel a cél megvalósításának feltételül. Az egyik az államszövetségi békepaktum kötelező általános leszereléssel, a másik a kisebbségi védelem a nemzeti egyenjogúsítás elvének biztosításával, a harmadik Európa gazdasági szanalása egy egységes páneurópai rendszabályban. A legnagyobb európai politikusok Caillaux, Herriot, Painlevé, Nitti, sőt a konzervatívok is hívei az eszmének. Ezután megejtették a választást. Elnökké Lukács György volt miniszter, tiszteletbeli elnökül Rainprecht Antal választották, vezértitkárul dr. Fenyvesi László. Ezenkívül ötven tagú elnöki tanácsot választottak, amelynek a közgazdasági előkelőségek mellett tizenöt nemzetgyűlési képviselő is tagja. A szociáldemokraták kiküldöttekkel képviseltették magukat az elnökségben. A közgyűlés, amelyen felszólalt még dr. Lukács György is, este nyolc óra után ért véget azsal, hogy szeptemberben a külföldi szervezetek részvételével tartják meg a nagygyűlést.

— Hány hajót építenek a különböző államok? Bécsből jelentik: A legutóbbi tengerészeti statisztika szerint Anglia majdnem a felét építi azoknak a hajóknak, amelyeket az egész világon vízrebocsátanak. Az 1926. év első felében Anglia hetvennégy hajót, Hollandia öt hajót, Olaszország négyet, Németország tizenhatot, az Egyesült Államok tizenegyet, Dánia négyet Svédország ötöt és Franciaország hat hajót épített.

— Harminc napra és 80 ezer lejre ítélték rágalalmazásért dr. Lupu parasztpárti vezért. Bukarestből jelentik: A jseil esküdtszék tegnap ítélezett dr. Lupu parasztpárti vezér felett, akit az „Aurora“ című lapjában elkövetett rágalalmazásért helyeztek vád alá. Az esküdtszék beigazoltnak vette a vádat, hogy Lupu súlyosan megrágalmazta Jonescu könyvkereskedőt és marasztaló verdiktje alapján az ismert politikust a törvényszék 30 napi fogházra, 10.000 lej pénzbírságra és 70.000 lej kártérítésre ítélte.

— Vitaestélyeket „leplezett le“ a budapesti rendőrség. Budapestről jelentik: Kőbányán a Román utca 12. számú ház pincéjében a rendőrség politikai természetű megbeszéléseket folytató csoportot leplezett le. A pince ablakai be voltak falazva és mögöttük vitaestélyeket és előadásokat rendeztek. A rendőrség tizenkilenc embert bekiért, akik nem tudták magukat kellőképpen igazolni.

— A harópiumcsemp jelentik: Néhár gouban az itter amelyek tartal dákát egy ezál örízze meg a ló bizottja jelentk szálliteák. A si burgi rendőrség és akkor kider ópium és a ha a lóakért egy elállítottak a tiz éve el Sang meg egy magy nap óta Európ bea, Párisban, találkoztott dr. Át a ktljemény Neki azonban ról, azt sem tu A rendőrség m van Hamburgb nak és költeke ptkban utalva eler dollárt. A elődisának, m hogy igenis t burgi rendőrség nagyszabásu óp

— Megh kiállítás hat let tudvalevöl tást rendezett 9. szám alatti tettel arra a tanoncotthon kormányának t kiállítás bezár lius 11 én dél állítás egyéb látoesthatja.

Höl

Saját é dektal

CHU

(Voll

Föt

di

mert sikerü női divatci beszerez

e hò 1

az alatt jel

i m. franco
l m. franco
l m. kitün
vászon.
l m. kitün
mosó m

Kele

46 leitt

nem sorolt adásra mé

Kérjü
figye

A hamburgi rendőrség nagyszabású ópiumcsempészést leplezett le. Hamburgból jelentik: Néhány nappal ezelőtt egy budapesti vaggonban az itteni szabad kikötőbe hét láda érkezett, amelyek tartalmául sűrű volt megjelölve. A ládákat egy szállítócégnél raktározták le, azzal, hogy őrizze meg a ládákat addig, amíg a címzett megbízottja jelentkezik, hogy a küldeményt Szanghajba szállítsák. A sűrűszállítvány gyanús volt a hamburgi rendőrségnek, megvizsgálták a küldeményt és akkor kiderült, hogy azokban heroin van. Az ópium és a hasis keveréke. Időközben jelentkezett a ládákért egy Dolán nevű amerikai ember, akit előállítottak a rendőrségre. Itt elmondta, hogy tíz éve él Szanghajban, meninger és ott ismerkedett meg egy magyar emberrel, dr. Kornállal. Néhány nap óta Európában tartózkodik, megfordult Berlinben, Párisban, Kölnben és Budapesten, ahol újból találkozott dr. Kornállal, aki megkérte, hogy vegye át a küldeményt Hamburgban és adja fel hajóra. Neki azonban sejtelve sem volt a ládák tartalmáról, azt sem tudta, hogy állítólag sűrű van benne. A rendőrség megállapította, hogy Dolán egy nővel van Hamburgban, a legelőkelőbb szállodában laknak és költsékes életmódot folytatnak. Csak a napokban utazott át New Yorkból Budapestre 550 ezer dollárt. A rendőrség nem adott hitelt Dolán előadásának, mert az a gyanu merült fel ellene, hogy igenis tudott a ládák tartalmáról. A hamburgi rendőrségnek az a gyanuja, hogy itt egy nagyszabású ópiumcsempész társasággal áll ezekben.

Meghosszabbítják a tanmunkakiállítás határidejét. A kolozsvári ipartestület tudvalevőleg a tanoncok munkáiból kiállítást rendezett a Sr. Cogalniceanu (Farkas utca) 9. szám alatti iparostanonciskolában. Tekintettel arra a körülményre, hogy az építendő tanoncotthon alapkövetésének ünnepségére a kormányzat több tagja Kolozsvárra érkezik, a kiállítás bezárásának határidejét a folyó évi július 11-én délután 5 órára halasztották. A kiállítás egyébként a nagyközönség díjtalanul látogatható.

SPORT

Kinizsi-KAC-Haggibbor kombinált mérkőzés lesz vasárnap Kolozsváron

A TAC-Kinizsi-affér újabb fejleményei

(Cluj Kolozsvár, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) B-számunk már arról az áldatlan harcokról, amely Temesváron a Kinizsi és TAC között folyik. Országosra nagy fellőnést keltett ennek idején a TAC váratlan és minimális gólarányú győzelme az országos bajnoknak hitt Kinizsi fölött. A mérkőzés elvesztésével azonban az ügy korántsem volt elintézve a Kinizsi részéről, amelyben a klub vezetősége a bukaresti labdarúgószakszövetség által adott be győztes partnere ellen. Az óvatosságot indokolta, hogy a TAC két felfüggesztett játékost szerepeltetett. Mivel ezt a labdarúgószakszövetség igazoltnak látta, utasította a temesvári szakszövetséget a mérkőzés megsemmisítésére és az újrajátszandó mérkőzést esztőtörtőkre, június 24-ére tűzte ki.

A TAC azonban nem nyugodott bele a végzésbe és a labdarúgószakszövetség határozata ellen felelősséget nyújtott be a Comitetul Regionalhoz, amelynek tegnap ülése azt a határozatot hozta, hogy a **kerületi bajnok a TAC csapata** és utasította a bajnokcsapatnak deklarált TAC-ot, hogy a vasárnapi országos bajnoki selejtező mérkőzésen vegyen részt. Ebből viszont a Kinizsi nem ment bele és a bukaresti Comitetul Centralhoz fellebbezett.

Ez a harc semmiesetre sem szolgál arra, hogy országos sportnívókat javítsa és messze áll az anynyiszor hangoztatott sportszerűségről. Nem foglalunk állást sem a Kinizsi, sem a TAC csapata mellett, csupán leszövegni kívánjuk azt a tényt, hogy a Kinizsi újabb óvásával ez az amugy is zavaros és

botránysos ügy tovább dagad es kellemetlen fiaszkóval járhat az ország sportéletére.

A Comitetul Regional utasítása alapján vasárnap a TAC áll ki a nagyváradi Törökvissza selejtező mérkőzésére Nagyváradon. A Kinizsi program nélkül maradt és ezt a körülményt a KAC és Haggibbor vezetői arra használták fel, hogy a Kinizsit meghívják Kolozsvárra. A Kinizsi el is fogadta a meghívást és így vasárnap a sportkedvelőknek szenzációs attrakcióban lesz részük. A két egyesület vezetősége csak a holnapi nap folyamán állítja össze a temesvári csapat ellen szereplő kombinált együttest.

A kerületi tenniszbajnokságért folyó küzdelem szombaton reggel veszi kezdetét. A versenyen, amely nagy érdeklődésre tarthat számot, helybeli versenyzőkön kívül a marosvásárhelyi tenniszgárda is benevezett. Valószínű, hogy Nagyvárad is képviseltetni fogja magát a versenyen, amelyet a városi sporttelep 7. 8. és 9. számú gondozott pályákon fognak lebonyolítani.

A Haggibbor torna és kertünnepélye. A Haggibbor kiváló tornaszárdája a sómérok tornacsapataival együtt nagyszabású torna- és kertünnepélyt rendez a református kollégium udvarán és helyiségeiben. A tornaverseny után szabad színpad, tánc és az ötletek egész tárháza fogja gyönyörködtetni a közönséget. Minden jel arra mutat, hogy öreg fiatal nagyon kellemes délutánt fog eltölteni július tizenegyedikén a Haggibbor és a sómérok szórakoztató ünnepélyén.

Eljegyzés. Wohl Miksa, a cluji Ceire Mizráchi Ros sénéja eljegyezte Lévi Rezsikét Magosfalváról. (Minden külön értesítés helyett.)

Házasság. Meisel Jolán Gyimes-Fázet és Stein Már Garam-Rudró (Csehszlovákia) 1926. június hó 22-én házasságot kötöttek.

Amerika költségvetése felesleggel zárul Washingtonból jelentik: Coolidge elnök egyik legutóbbi beszédében kifejtette, hogy a július elsejével végződő pénzügyi év 158 millió dollár felesleggel fog zárulni. Utalt azonban arra, hogy az adók további csökkentését nem tudja megígérni.

Letartóztatták mert nem éhezett. Nem nagy művészet negyvenhat napig éhezni — ha az ember időközönként megis vesz magához valami táplálékot. Ezt a szellemnélküli, de jól jövedelmező igazságot a híres berlini „éhségművész”, Jolly érvényesítette mindaddig, amíg le nem leplezték és le nem csukták. Jolly ur ellene már „éhezése” rendjén fölmerült a gyanu, hogy a gyomor körül valami rendellenesség történik, tudniillik, hogy ez a gyomor egészen rendszeresen működik, mint hogy van mi körül működnie. Akkor ügyvédekkel a művész hirtelen oszlopokon és utcasarki hirdetőtáblákon nagy plakátokról tiltakozott a rágalmak ellen. „Ha pedig — írta — valakiről bizonyosodni, hogy rólam a rágalmat terjeszti, azt bíróság elé állítom és mint közérzetes büntetést lecsukatom!” Ilyen önérzetes és bátor fiú volt ez a Jolly, aki most — egész Berlin kacag az eseten — összeveszett két impresszáriójával, Weinmann és von Kempen urakkal. A veszekedés során von Kempen azt az állítást kockáztatta meg, hogy bizony Jolly ur nem az éhezés művésze, mint inkább a pénzszerezés, mert nincs az az artista a világon, aki negyvenhat nap alatt tétlenséggel és „emesztéssel” annyi pénzt tudott volna szerezni, mint Jolly ur. Jolly nem icdított rágalmavási pórt volt impresszáriója ellen, hanem igyekezett az affért elhalgatni. A rendőrség azonban tudomást szerzett az esetről és megindította az éhségművész ellen az eljárást, amelynek során az orvos is bizonyította, hogy valószínűleg napsonta kapott valahonnan ételmét. Az impresszárió elmondotta, hogy „előadás után az éhségművész egy hasadéknál napsonta körülbelül félkiló kiadós ételmét csempészett a művész urnak. A rendőrség e vallomás alapján család miatt letartóztatta Jollyt. Vajjon Joly a börtönben éhségstrájkba kezdett-e, arról még nem jött hír.

A „Tungsram” izzólámpák takarékos áramfogyasztása, jó világítás mellett csökkenti a havi kiadásokat. 2

Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselet az ország minden helységében.

A CFR-től bérelt területeken csak a vezérigazgatóság engedélyével szabad építeni. A CFR vezérigazgatósága rendeletet intézett a forgalmi igazgatóságokhoz, amely szerint többször előfordult, hogy előbb a kerületi, most a forgalmi igazgatóságok engedélyt adtak azoknak a cégeknek, akik a CFR től rakterületeket bérelnek, hogy ezekre a telepekre raktárakat, rámpákat építsenek. A vezérigazgatóság eltiltotta őket ilyen engedély megadásától és elrendeli, hogy a jövőben a feleknek ilyenek építését a központi vezérigazgatóságtól kell kérniük.

Zongoristák figyelmébe. Megjelent a „Hidibuk”-nak An-schi világhírű drámájának Engel által írt kísérőzeneje. Ára zongorára 130 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában.

Hölgyeim!

Saját érdekükben haldéktalan keressék fe

CHIC de PARIS

(Volt LÖRINCZ és TÓTH)

Főtér No 8.

divatáruházát,

mert sikerült a cégnek nagymennyiségű női divatcikket jóval gyári áron alul beszerezni. Ezen áruk előállítására

e hó 18-án kezdődött

az alant jelzett rendkívül olcsó áron:

1 m. francia mosó delain .. lei	59
1 m. francia szövet száda	59
1 m. kitűnő minőségű női ruhavászon, minden színben	104
1 m. kitűnő minőségű mintás mosó marocain	78

Kelengyevásznak

46 leltől felfelé és még itt fel nem sorolt rengeteg árucikk kerül előadásra mélyen leszállított árak mellett.

Kérjük kirakatárainkat figyelemmel kíséreni!

Select-mozgó

Lya Mara

a kedves német színésznő utolsó filmjében

Montmartrei Venusz

Dramatikai vigjáték a párisi arisztokrácia életéből 6 felvonásban Ultramodern film. A második fészerebben a híres orosz színésznő, Olga Tschechowa.

Uranla-mozgó

mutatja be a legújabb és legszenzációsabb filmet

Samson

(Luciano Albertini)

Egy perccel 12 előtt

Uj megrázó szenzációs Monopol Concordia film

Apollo-mozgó

Öreg ember, nem vén ember

Jóbai Már híres regénye után 5 felvonásban

KÖZGAZDASÁG

A külföld megszilárduló bizalma tartós lejjavulást ígér

Zürichben 229.75 szantimmal jegyezték ma a lej. Manoilescu államtitkár pénzügyi sikerei Romában

(Cluj-Kolozsvár, június 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Különböző közlemények során beszámoltunk azokról a lejjel kapcsolatos problémákról, amelyek egy a kormányt, mint az ország egész gazdasági életét egyre intenzívebben foglalkoztatják. E problémák közül első sorban az a kérdés foglalkoztatja az ország közvéleményét, hogy vajjon az Averescu kormány meg fogja-e indítani a bankpórt és növelni fogja-e a bankjegyforgalmat azzal a négy milliárd lejjel, amelyet a mezőgazdaság és a gabonaexport finanszírozására szükségesnek tart.

Mint ismeretes, ebben a kérdésben a liberális párt és a volt liberális kormány pénzügyminisztere,

Bratienu Vintila, valamint a Banca Nationala vezetősége a kormánnyal teljesen ellenkező véleményen vannak és azt hangsúlyoztatják, hogy a négy milliárdos emisszió feltétlenül a lejnek nagyarányú esését idézné elő,

miután erre az összegre a Banca Nationalának nincsen megfelelő aranyfedezete. Ezzel az állásponttal szemben a kormány azt hangsúlyozza, hogy a gabonaexport révén az országba beözönlő külföldi devizák nemcsak, hogy fedezetet nyújtanak, hanem ebből a lej értékének fokozására is jutni fog.

A négy milliárdos infláció ma már majdnem bizonyossá vált, bár a kormány még nem határozott végleg ebben a kérdésben. Annál meglepőbb tehát, hogy

az inflációs hírek dacára a külföld teljes bizalommal van a román valuta iránt, ami minden bizonnyal a kormány pénzügyi politikájának igazolását jelenti. Ez a külföldi bizalom a román valuta iránt az utóbbi időben egyre jobban fokozódott, ami a lej külföldi árfolyamalakulásában is kifejezésre jutott.

A mai jelentés szerint Zürichben a lej a tegnapi 225-ös árfolyammal szemben ma 229.75 centimesre emelkedett.

Ez az emelkedés nemcsak Zürichben következett be, hanem kivétel nélkül az összes többi külföldi tőzsdéken is. Különösen számottevő az emelkedés az utóállamokban, amely országokkal tudvaleg öleg legintenzívebb Románia külkereskedelme.

Budapestben a lej 312-ről 323-ra, Bécsben 305-ről 316-ra, Prágában 14.80-ról 15.63-ra emelkedett.

A lej külföldi értékelődésével egyidejűleg a külföldön természetesen következett be a devizák esése. A belföldi devizapiac, amely már hosszabb idő óta nyugodtan üzemelt és csak a legminimálisabb forgalmat bonyolítja le, teljesen ellanyhult. A devizák árai kivétel nélkül erősen csökkentek. Így

a svájci frank a tegnapi 44.80 lejes árfolyamáról 43.80 lejre esett, az angol font 1125-ről 1100-ra, a dollár 231-ről 225-re, az olasz lira 835-ről 810-re, a cseh korona pedig 6.80-ról 6.65 lejre esett.

A lej javulása a kilátásban lévő kitűnő exportlehetőségeken kívül kétségtelenül erősen összefüggésben van Manoilescu pénzügyi államtitkárának sikeres római tárgyalásaival is. Manoilescu államtitkár, amint a mai minisztertanács hivatalos kommunikéje jelenti, azonkívül, hogy Románia háborús adósságait igen előnyös feltételek mellett rendezte,

a kétszázmillió líras kölcsönön kívül egy másik, százmillió líras kölcsönt is szerzett Romániának.

A minisztertanács hivatalos kommunikéje egyébként a következőképpen szól:

„Manoilescu államtitkár beszámolt a minisztertanácsnak olaszországi missziója eredményéről. Románia háborús adósságát 120 millió lírában állapították meg, amely a kamatokkal együtt 157 milliót tesz ki. Ez az összeg 50 év alatt törlesztendő átlagosan másfél százalékos kamattal, eleinte mérsékelt annuitásokkal. A fizetés papírlírán történik a napi árfolyamon. Románia ezenkívül két kölcsönt is kapott Olaszországtól. Az egyik 200 millió líras petróleumkölcsön, amelyet az állami pet-

Fuzionáltak az erdélyi és regáti cukorkaszindikátusok. Brassából jelentik: Június 24-én alakult meg Brassóban az erdélyi és bánati cukorkagyárosok szindikátusa. Az alakuló közgyűlésen Szana Zigmund vezérigazgatót választották meg a szindikátus elnökéül. Az új szindikátus, amely a hasonló regáti érdeklődéssel fuzionált, azzal a céllal alakult meg, hogy a külföldi termékeket kiszorítsa az országból, a gyártás technikai fejlesztését és a higiénikus ellenőrzést pedig intenzívebbé tegye. Az új szindikátus elhatározta, hogy sűrűn érintkezze a lép a cukorközpottal, hogy mint az ország legnagyobb nyerscukorfogyasztója megfelelő elbárában részesüljön. A szindikátusi tárgyalásoknál a temesvári Kandia gyárat Löwinger igazgató képviselte.

Emelkedik a román állami kötvények árfolyama. Párisból jelentik: A román állami kötvények árfolyama úgy itt, mint a berlini tőzsdén napról-napra emelkedik, amit annak tudnak be, hogy a román államkötvények tulajdonosai védőegyesületet akarnak alakítani maguk között. A védőegyesületnek Párisban lesz a székhelye és első törekvése oda fog irányulni, hogy a román állam az esedékes szelvényeket aranyban fizesse.

Románia bankjegyforgalma. A Banca Nationala kimutatása szerint Románia bankjegyforgalma június 12-én 20.991.057.061 lej volt szemben az előbbi hé: 20.985.599.000 lejjes forgalmával.

Az új és a régi csehszlovák vámok. Hogy mennyire prohibítív jellegűek az új csehszlovák vámtételek, kitűnik az alanti összeállításból:

	új vám	régi vám
	csehszlovák koronában	
Buza	30	lejtő
Rozs	38	"
Árpa	34	"
Zab	36	"
Tengeri	22	"
Buzaliszt	70	"
Rozliszt	70	"
Marha	127-360	54-180
Sertés	10.50-110	4.50-66
Ló	6-1200	3-700
Diszózsír	150	lejtő

Lejtő vámtételek alatt azt kell érteni, hogy az illető áru árának emelkedésével — a drágulást elensúlyozandó — csökkent a vám. Az új csehszlovák tarifa teljesen szakít a lejtővámok rendszerével, ami azt bizonyítja, hogy az agrár (termelői) befolyásnak teljesen kiszolgáltatták a fogyasztói érdekeket.

Betiltották az acélsalak kivételét. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumhoz több ízben érkezett jelentés arról, hogy acélsalak és acélhamu (beszemes hamu) megjelöléssel egyes acélhulladékok exportálnak külföldre. Ezen a megakadályozására, valamint arra való tekintettel, hogy az acélsalakat már belföldön is feldolgozzák, a minisztérium ezen cikk kivételét betiltotta és táviratilag utasította az összes vámokat, hogy a már utban lévő szállítványokat se engedjék ki az országból, mert a kiadott, de még igénybe nem vett ki-

rolem-ügynökség, az ASIP nyújtott készpénzben 7 százalékos kamattal, pari kibocsátással. Ez a kölcsön 10 év alatt fizetendő.

Egy másik 100 millió líras kölcsönt az olasz nagyipar nyújtott, kamatmentesen olaszországi ipari cikkek rendelkezésére. A kölcsönök egyetlen garanciája az állam általános hitele.

A háromszázmillió líras kölcsön, melyet a fentiek alapján igen kedvező feltételek mellett bocsátott Olaszország Románia rendelkezésére. Kétségtelenül amellől tesz bizonyosságot, hogy a külföld kezd bizalommal lenni az ország iránt és, hogy az Averescu kormány gazdasági programját eredményesebbnek és konzolidáltabbnak tekinti annál a liberális gazdasági politikánál, amely nacionalizálási és egyéb intézkedéseivel kínai fallal bástyázta el az országot a külföld érdeklődése elől. A lej mai emelkedését a jelek szerint újabb emelkedés fogja követni és a kormány véleménye szerint minden valószínűség szerint rövidesen el fogja érni 250-es zürichi jegyzést, amely árfolyamon a kormány végleg stabilizálni akarja a román valutát.

viteli engedélyek a mai nappal érvényüket veszítették.

A lágyacél importvámja. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium rendeletileg utasította a vámhatóságokat, hogy a lágyacélt (Simens-Martin) 100 kilogrammonként 670 aranylejjel kell elvámolni a behozatalnál.

Könnyítések a vasúti gabonaszállításnál. A CFR vezérigazgatósága a gabonaszállítások megkönnyítésére újabb intézkedésig megszüntette a kocsirendelésnél szokásos árubeszállítási kénytszert és utasította az állomásokat, hogy az előjegyzéseket már csak a kaució ellenében tegye meg. Ez az intézkedés nem érinti az időleges sorrendet, viszont ha a kocsikat idejében meg nem rakják, a kaució — mint eddig is — elvesz.

TŐZSDE

Június 25-én

A lej Zürichben 225.00—229.75, Párisban 15.05, Budapestben 323, Bécsben 316, Prágában 15.63.

Kolozsvár. A lej árfolyamának erőteljes külföldi emelkedése a devizák áraiban lényeges lemorzsolódást idézett elő. A svájci frank 44.80-ról 43.80 lejre, a dollár 231-ről 225-re, az angol font pedig 1125-ről 1100-ra esett. Az irányzat továbbra is lanyha, üzieltelen. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31.80—32.10, Prága 6.65—6.72, Budapest 310—315, Páris 6.60—6.70 Zürich 43.80—44.20, Newyork 225.00—227.00, London 1110—1106, Milánó 8.10—8.25.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.00, Amsterdam 207.50, Newyork 516.52, London 2513.70, Páris 1507.50, Milánó —, Prága 1531.20, Budapest 72.35, Belgrád 913.50, Bukarest 225.00—229.75, Varsó —, Bécs —.

Bukarest. Devizák: Páris 6.60 Berlin 54.50, London 1107.00, Newyork 227.00, Milánó 8.30, Zürich 44.10, Bécs 32.40, Prága 6.76, Brüsszel — Budapest 32.35.

Bukarest. Valuták: Napoleon 865, német márka 53.00, leva 1.60, török lira 120, font sterling 1105, francia frank 7.20, svájci frank 43.00, olasz lira 8.10, drachma 2.45, dinár 3.90, dollár 225.50, lengyel forint —, osztrák schilling 32.00, magyar korona 32.00, cseh korona 6.70, belga frank —, holland forint —.

Megnyílt

Farkas és Nyiredy

világváro-cimtábla festészeti műterem-nívóju Cím: Calea Regele Ferdinand 15. I. em. [v. Wesselényi M.u.] Modern szobafestés és bútorfényezés Kérjen árajánlatot. — Tanulók fizetéssel felvétetnek.

Telefon 163 szám.

SZÍNHÁ

M
A
Vágó Géz
baréledáson.
baréledást ter
zok mellett Iná
párodíjs, Fodor
Szászszága van
ismétlik vasárn
Mindkét kabaré
uj magánzómk
Erdészlány.
másorába vette
melynek címszer
Vége a szé
örökör a Schöf
kát játszik ujra
Haramiák.
reprise lez hát
éve nem játszo
utáni idők mo
regédiának ma
ma iródott voln
Baróti Erzs, M
ky, Izsó, Deés
vezetőszerepeit.

Magy
Szombat: Vidá
grótnöböl
Ujdonság.
(Ujdonság
szám. Sor
Vasárnap: Fél
Hogy lesz
Katalia.
tott helys
Vasárnap 6 kor
2-odszor.
vel. Soroz
Vasárnap három
rett-repriz
Pintér B
Sorozatosa
Hétfo: Harami
Premiér-

THA EMLE

ÜLT
AH
Sch
Cluj, Piata
Megrendel
lett eszközö

SZINHAZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHAZ

A SZINHAZI MŰVÉSZETEK TÁRSASÁGÁÉNAK

Vágó Géza is fellép a szombat esti kabarélőadásán. Szombaton este új műsorral kabarélőadást tart a magyar színház. Új magánzárók mellett Inéz Marica grófnő és Csókos asszony paródiája, Fodor László K. tulinj, Török Rezső Szárszága van műsoros. Ezt a kabarélőadást megismétlik vasárnap délután két és fél órákor is. Működését kabarélőadást Vágó Géza konferálja és új magánzárókkal fogja a kabaréműsort élénkíteni.

Erdészlány. Hosszu pibent t s u an most ujra masoráta vette a magyar színház az Erdészlányt, melynek címszerepét Pin ér Böske játssza.

Vége a szép nyárnak. vasárnap délután 6 órákor a Schöpfung Aladár finomhangulatu vigjátékát játssza ujja a premier szrepsztaában.

Haramiák. Schiller klasszikus tragédiájának reprise lesz hétfőn este amelyet 10 b, mint husz éve nem játszottak Kolozsvárott. A hé éves háboru utáni idők mozgalmas és romantikus időjéből való tragédiának most is olyan érdekessége van, mint ha ma íródott volna. Kemény László, Forgács Sándor, Baróti Erzsé, Mihályfi László, Csella Lajos, Homocsey, Izó, Deésy és Kozma játsszák a Haramiák vezetőszerzeit.

Magyar Színház heti műsorja

Szombat: Vidám kabarést: Hogy lesz Marica grófnőből Csókos asszony. (Operett paródia. Ujdonság.) Katalin (Ujdonság.) Szárszága. (Ujdonság.) Magánzárók. (Premiértérlet 67 szám. Sorozatszám 446.)

Vasárnap: Fél 3 kor: Vidám kabaré megismétlése: Hogy lesz Marica grófnőből Csókos asszony. Katalin. Szárszága. Magánzárók. (Leszállított helyárrakkal. Sorozatszám 447.)

Vasárnap 6 kor: Vége a szép nyárnak (Ujdonság 2-odszor. Leszállított helyárrakkal. Poór Lillivel. Sorozatszám 448.)

Vasárnap háromnegyed 9 kor: Erdészlány. (Operett-repriz új betanulással és új szereplőkkel. Pintér Böske fellépésével. Bérletszűnetben. Sorozatszám 449.)

Hétfő: Haramiák (Dramai repriz új betanulással Premiértérlet 68 sz. Sorozatszám 450)

THAMUZ 20-ÁN EMLEKEZZETEK MEG VEZÉRRŐL

ÜLTESSETEK EGY
FAXT
A HERZL-ERDŐBE

Schnabel Hermann
Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74.
Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvált mel-
lett eszközöltetnek. **הרצל** és **הרצל** kivanatra

APRÓHIRDETÉSEK

„Egyszeri” közlésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 4 lej. Állás-terjesztésnek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

HÁZASSÁG

Férjhez adnám háziasan nevelt, szép és művelt lányomat intelligens zsidó iparoshoz, vagy jól szituált csevegő emberhez. Éves juttatása 50 000 lej, keleny és szoba berendezése. Leveleket „Eisa-z Chajit” jelgélén a kiadó továbbítja. 1 03

30 éves körorvos megbízásodna Komolyajánlatok 250 000 lejigére a kiadóba kérem.

ÁLLÁST KERES

A drog, bor és szesz szakmában a Cluj-i piacon már évek óta dolgozó agilis ügynök kép iseloteket, utazói vagy rakományi állást keres. Megkora és két ág is jelgélén a kiadóhivatal továbbítja.

Perfekt kőn velőnő óráknyvelést, magyar-német le fordításban. Maga eséseke. „Perfekt” jelgélén a kiadóba.

Ügyes varr nő há akhoz a alkodik. Címeket kérem leadni a Kristály-gyűjtőbe

2 évi irodai gyakorlatral bíró hiva alnoknő, ki jelenleg is állásban van, állását változtatni. Cím a kiadóban. 677

ALKALMAZÁS

Előrelő részvénnyársaság mérlegképes főkönyvelőt keres. Ajánlatot „Irod-tónők” jelgélén a kiadóba címezendek. 882

Keresek

jól számoló, jó írásu, megbízható zsidóleányt tüzletembe, ellátással; továbbá egy főzést értő szorga mas leá yt. Ezek Liptá ie str. Suluiu (V z-utca) 8.

LAKÁS

Azonnal kiadó üzletheiyiség legforgalmasabb helyen. Értekez i a házulajdonossal, volt Széchényi tér 39.

Zsidó u családnál urilny teljes ellátást kapnat zongorahasználattal. Cím a kiadóban.

2 különbejáratu butorozott szoba főtér közetben július elsej re kiadó. Cím a kiadóban. 674

Kiadó

3 szoba, konyha, mellék helyiségekkel a Vasvári Pál uton Érdeklőni lehet Németh István szabínál Deák Ferenc és Bolyay utca sarck 699

2 szoba konyhás lakást keresek, magas bért fizetek. Címét kérem a kiadóban leadni. 678

Bató czott szoba belvárosban két izraelita fiatal embernek kiadó. Cím a kiadóban.

Két urilány telj s ellátást kapnat zongorahasználattal. Cím a kiadóban 975

Keresek 1 szoba konyhás lakást ehetőleg a központhoz közel. A nál a „Magas bár” jelgélén a kiadóba kérek.

ADÁS-VÉTEL

Házastelket keresek megvesérsre legelőleg belvárosthoz közet. Cím a kiadóba kérek.

Lib a ia Saffrut

Cluj P. M. Viteazul 33
Herzl kép 40/50 cm. Lei 75 Sokolow kép 42/55 cm. L-i 75, 13 cionista és z-illó vezérfőnök, háttérben a jeruzsálemi béni egyetem, 55/35 cm. Lei 120. Ifjúsági egyes letet 20%, Dubnowe előzetőknek 50% engeim.

KÜLÖNFELE

Város kö vetlen köz lésben há elnök nagyobb g. t. n. ö. csőt. Ajánlatokat „Gyümölcsös” jelgélén kérek. 453

tanó bivaly- és tehentej a nyár folyamán is garantáltan friss reggeli fejss, Ru'olf-ut 36.

Jóforgalmu viléki órástüzlethez társat keresek. Jellege: 100.000

Név-Jegyeket,

születési, eljegyzési, esküvői kártyákat és mindenféle mulatsági meghívókat legszebb kivitelben készít a Kadima-nyomda Cluj

Hebe fürdőben, Román-sz negyven. szobák komfort-... sz lodában és vidáiban megrendelhetők. Lékai 1388

Nyomdászok. Azonnal adó: 1 db. 12 s Sig gyors-sajtó motorral, 1 db. Angar téglanyomó 400 kg. jó betű, 10 kg. rézanyag. Révesz Ernő könyvkereskedése, Tg. Mures

Árgerzhulladékot venni magas áron. Nagy tételben is. Pontos című ajánlatokat a kiadóba 442

Extrémet a legmagasabb napi áron vásárol a

Tacámul

szüstaru és evésaközgyar, Cluj, Str. Jorga 1-a.

Árverési hirdetmény

Grünfeld Alb rt Valea lui Mihai (Érmihályfalva) kereskedő kéedelmes vevő vezelyére és költségre folyó évi június hó 28 án délután 4 órákor hiteles személy közbenjöttével elárvereztet 120 q. Dész-malmi korpát a dési gözmalomná. Zsákot vevő ad, a megvett árut vagnba eladó rakja saját költségén. Dej, 1926 június 25-én.

Pályázat

A fogási izm. hitközég keres olyan okleveles, románul is tudó tsnitót, aki a rabbi-teendőkben is kellő járatossággal bír s aki a helybeli közép-és elemi iskolákban a hittan tanítást ellátná.

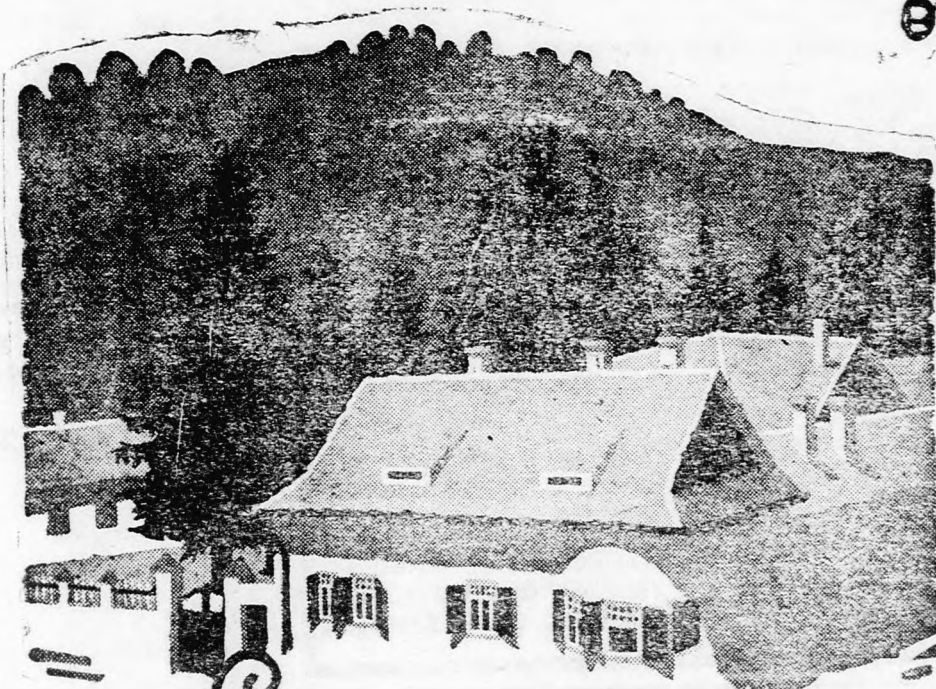
A kántor-teendőkben is jartas, előnyben részesesül.

Fizetés megegyezés szerint. Utiköltségeket csak meghívottnak térítünk vissza.

Az állás azonnal elfoglalható. A pályázat betárideje 1926 évi július hó 15. Fügés, 1926. évi június hó 14-én.

Grünfeld Jakab titkár Thierfeld Mór hitk. elnök

Hirdessen az Uj Keletben

SANATORIUM
D. HERFVRTH + D. FABRITIVS

Rókus-utca 2. szám BRASSÓ Telefonszám 358
Fizikai-dietetikus gyógyintézet ideg-, belső, anyagcserebeteg- és láb-badozók számára, külön szemészeti osztály (műtéti eseteknél is). Csendes déloldali fekvés, modern berendezés, szép kert fekvőkurák részére.
Fény, villanykezelés, gyógy és napfürdők. Szigoru egyéni dietikus kurák

Időt és pénzt akarít meg
az egyedül tökéletes és részletes Moci-nu-
félé o szágos

Vasuti Menetrend.

A 100 oldalas könyv ára tüképpel 40 lei.
Kapható az ö-szes könyv-kereskedésben és
újság rusító helyeken.

WEINSTEIN & FRIEDMANN
Verlags-Buchhandlung in **CLUJ**
"חומשים של נערים"

חומש רש"י תרגום פיר
יעדע וואכע סעפעראט געבוירען
ווי אונע געוואהנליכעס שווארצעט מיט
שאנע גראסע ווינע בוכשטאבען געדוקקט
דעמאלדיגן נור 5 לע פער שטיק
ווערן פערקויפער ווערען געוויכט!

Megnyilt — **Wolf Jenő**

EWOW

cipőkülönlegességek áruháza
Cluj, Reg. Ferdinand 22.
(volt Wesselényi Miklós-utca)

Eladó 1 garnitúra magyar állami 1200 nm.
nagyágú cséplőgép. A kazán 8 Atm.
nyomású, teljes n felszerelt szjakkal..... 1s0.000 lei
1 dró. Hoffer és Schrantz 900 nm-es cséplőgép jó
kárban, összes szjakkal..... 80.000 lei
1 szalámi gyár teljes berendezésű gépei alig használt
állapotban..... 60.000 lei

Esztergápadok, gyalugép, Sappin gépek, golyóprések
Exenter prések, stb. állandóan raktáron

Maschinenmarkt

Handel u. Kommissionslager aller Gattungen Maschinen
Inhaber Josef Rentz
Hermannstadt-Sibiu
Schneidergasse 4.

Hosszu hajból pár pillanat alatt
az új „CHICHA” praktikus készület
kül, hogy haját levágatná, hosszú hajból
pár pillanat alatt rövid, meder haját ér-
el. Kapható minden drogeriában, illatszertár-
ban! Szétkészítés az ár előzetes beutódása
mellett. Reductor, Cluj, Cal. Reg. Ferd. 65

Kérjen ajánlatot
FLEGLER
műipari festővállalattól, Cluj, Str. I. Rațiu (volt
Kötő-ú). Készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebb
festő munkákat.
Címfestő, szobafestő, zománcfényező, mázoló és
épületfestési munkákat. Fertőtlenítés és fűreg-
irtás jótállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Szőnyeg- és regiségkereskedésél

ROSENBERG J.
Áthelyez e **C. Victo-
riai** (v. Kos.uth L.-c.)
5. sz. alá, ahol ujou-
tan és dusan felszerelt
raktárát
**nagyon olcsón
árusítja.**

Precíziós fogaskerékek

készítése autókhoz és egyéb gépek-
hez garancia és **olcsó ár** mellett.
Szabó János
Cluj, Str. Jasi or (Nagyszamos) No 2.

A BREAZU-i keserűvíz

Nem izgatja a beleket, az emésztő rendszer nem szokja meg, igen ke-
vés konyhasót tartalmazván, az a kitűnő tulajdonsága van, hogy nem izgatja és
nem fárasztja a veséket, tehát sohasem kontra-indikált, nincs undorító íze,
hatása gyors és biztos. (Kivonat a Hidrológiai és Klimatológiai egyesületnek
Nagyrománia összes orvosa-hoz 2 B. 1925 október szám alatt szétküldött felhívá-
sáb 1 Emésztési zavaroknál (arthritis) 2-3 évösátállal kell bevinni, matacsabb
esetekben egy borospoharral, minden esetben reggel és pedig éhgyomorral. 3-4
hétet keresztül. (Helyettesíti a Karlsbadi vizet). Bővebbet a használati utasítás
vagy kezelőorvos előírása ad meg. 50-60 %-al olcsóbb a külföldi hasonló hatású
vizeknél, melyek a hosszas szállítás folytán hatásuktól állandóan vesztesnek.

Egy üveg ára 30 lei. Kapható minden drogeriában, gyógyszerárban és
fűszerüzletben — Vezérképviselő:

Bognár és Szántó — Erdélyi kereskedelmi Rt.
Cluj, Calea Renele Ferdinand 70.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Piata Unirii No 7. — Saját tőkél 48.000.000 lei. — Fiókjai: Dés, Dioszsentszentmárton, Gyulafehé-
vár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Ud-
varhelymegyei Takarékpénztár Rt. Szétyudvarhely. Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Taka-
rékpénztár Rt. Nagyenyed. Áruaktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és
külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindenféle bankszoci ügyletet előnyösen végez.

A közönség által elismert legjobb sör márkák:
a kolozsvári **CZELL** sörfözde
„URSUS”
világos,
„HERKULES”
barna különleges sörrel mindenütt kaphatók!

Megnyilt a Felixfűrdő tőszomszédságában
teljesen újjáépítve, a

Bihar szálloda és étterem

Elsőrangú kiszolgálás. — **בשר ארטר** kitűnő
borok. Elsőrangú cigányzenekar.

Csomagoló celuloza

Képviselet és lerakat
Hartig & Hienz
Cluj-Kolozsvár

Írdessen az Új Keletben!

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégibb és legjobb elő-
készítő tanintézete. Teljes anyagi
felelősség mellett készít elő közép-
iskolai magánvizsgákra, **árett-
ségire** vidéki tanulókat is.
Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Készült. ég R.
vital és ny
-Kolozsvár, St. B.
Pop (Brassai-utca)
Telefon:
szek. és kiadóhiv
977, 228 és 1047
H. Sz. — — —
Faj szám ára pályat
és vidéken is
-várostban — — —
1926 június 28

Az ötkö

Ugy is lehetn
zsidó hitközség é
azokét, amelyekrő
és elősmerő szava
a többi erdélyi
dicsőretre, testvé
okot nyújtották. E
közül a lugosi,
hitközség és ugy
Chevra Kadisa és
hitközség voltak
meg az új idő
áldozatkészséggel
tinai zsidó állam
Ezek a hitközség
vetésükbe egy e
fő: a Keren H
összegeket. Lugos
élén halad. Ez a
előtt határozott ek
tosan beszállítja
Lugos évi tizeze
Most legújabbban
évi tizezer lej,
Kadisa évi öteze
hitközség évi ez
járulást illesztett
tébe. A pusztá
arra, hogy ezeket
ségeket és elnöks
és utat mutató
zsidósága elé. His
ket kinyilatkozta
tak és hoznak,
százerek közé, a
len reménységei,
szent hűséggel, t
épitik a zsidó
büszkesége, zsidó
becsületén kénysz
lelkéből is.
Mondom: dic
De mi megérezte
tének méltatása
dennapi dicsőret
ugy érezzük, hog
ténélemfilozófiai
történelemfilozófi
világítani a lugos
brassói példákra.
A zsidó hitkö
utolsó évszázad
zásokon ment
szó és név is új
változásnak kény
kor, az a testüle
irányítottuk, nem
„Kahál”, magyar
ség a szónak tár
értelmében is. A
egykes zsidó kö
adalmi, kultúra
rendelkeztek. E
ami a zsidó népi
rai között is fer
legünket, külön
ban és népi szol
ellenére is meg
nómiának letéte
A tizenkilen
kedésel azonban
kialakulás, ame
gek elnyomása
lépésről lépésre
ket évezredes a
állami egységi
ségek polgári
lami központos
től az autonóm
a zsidó iskolák